

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2014 – 2017

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Karel Slanina

**Sociálně andragogické aspekty využití operativně pátracích prostředků k získání
důkazů pro účely trestního řízení**

Praha 2017

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Zdeněk Dvořáček, Ph. D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER COMBINED PART TIME STUDIES

2014 – 2017

DIPLOMA THESIS

Karel Slanina

**Social Andragogy Aspects Utilization Operationally search Instruments for
gaining Evidence for Penal Proceedings**

Prague 2017

The Diploma Thesis Work Supervisor: JUDr. Zdeněk Dvořáček, Ph. D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne:

Karel Slanina

Poděkování

Děkuji vedoucímu diplomové práce JUDr. Zdeňku Dvořáčkovi, Ph. D. za cenné rady, vedení, velmi erudovaný a vstřícný přístup při všech etapách zpracování diplomové práce.

Anotace

Diplomová práce se zabývá sociálním pohledem na trestnou činnost ve stručném historickém průřezu, porovnáním české a německé právní úpravy operativně pátracích prostředků a policejním vzděláváním. Cílem je najít nové, případně staronové, možnosti a způsoby jak snižovat kriminalitu, a to zejména preventivními metodami a postupy, neboť je moudřejší problémům předcházet, než je řešit.

Klíčová slova

Andragogika, vzdělávání dospělých, policejní vzdělávání, operativně pátrací prostředky, prevence, Strafprozeßordnung, Strafgesetzbuch.

Annotation

Diploma thesis the works with deal with social view of criminal activity in brief historical cross - section, comparison Czech and German legal regulations flexibly search means and police education. Goal is find new, eventually new and old, ways and means how decline criminality, namely especially preventive methods and practices, because be wise issues prevent, till they deal with.

Key words

Andragogy, further education, police education, operationally search instruments, prevention, Strafprozeßordnung, Strafgesetzbuch.

OBSAH

ÚVOD	9
1 SOCIÁLNÍ POHLED NA TRESTNOU ČINNOST	11
1.1 Historický pohled na kriminalitu a její potírání.....	11
1.2 Navrhované sociální metody postupného snižování kriminality.....	16
1.2.1 Finanční podpora rodin s dětmi.....	16
1.2.2 Výchova a vzdělávání dětí a mládeže.....	16
1.2.3 Zefektivnění práce orgánů činných v trestním řízení.....	17
1.2.4 Odčerpávání nelegálních výnosů.....	20
1.2.5 Opatření proti narkotikům.....	22
1.2.6 Větší kontrola cizinců na území České republiky.....	22
2 POROVNÁNÍ PRÁVNÍCH NOREM ČESKÉ REPUBLIKY A NĚMECKA	24
2.1 Operativně pátrací prostředky v české právní úpravě.....	24
2.1.2 Předstíraný převod.....	26
2.1.3 Sledování osob a věcí.....	27
2.1.4 Použití agenta.....	28
2.2 Podpůrné operativně pátrací prostředky.....	30
2.3 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu.....	32
2.4 Německá právní úprava.....	34
2.5 Porovnání české a německé právní úpravy operativně pátracích prostředků	46
2.5.1 Porovnání odposlechů telefonní a internetové komunikace.....	47
2.5.2 Porovnání odposlechů v obydlí.....	48
2.5.3 Porovnání sledování osob a věcí.....	50
2.5.4 Porovnání použití agenta.....	50
2.5.5 Shrnutí nejvýznamnějších rozdílů mezi českou a německou právní úpravou použití operativně pátracích prostředků.....	52

3	POLICEJNÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	56
3.1	Policejní školy Ministerstva vnitra.....	56
3.2	Příprava nových policistů.....	56
3.3	Další policejní vzdělávání.....	58
3.3.1	Služební příprava příslušníků Policie České republiky.....	58
3.3.2	Služba pořádkové policie.....	58
3.3.3	Služba dopravní policie.....	59
3.3.4	Služba kriminální policie a vyšetřování.....	59
3.3.5	Služba cizinecké policie.....	59
3.3.6	Další kvalifikační kurzy.....	59
3.4	Mezinárodní vzdělávací programy.....	60
3.4.1	Evropská policejní akademie CEPOL.....	60
3.4.2	Protikorupční akademie IACA.....	60
3.4.3	Marshallovo Centrum.....	61
3.4.4	Středoevropská policejní akademie MEPA.....	61
3.5	Návrh na zavedení e-learningu do vzdělávání policistů.....	62
3.5.1	Základní informace o funkcích LMS Moodle.....	64
3.5.2	Distanční text.....	65
3.5.3	Příklady možného využití e-learningu ve vzdělávání policistů.....	66
3.5.4	Návrh využití e-learningu při vzdělávání pracovníků SKPV na úseku operativně pátracích prostředků, podpůrných operativně pátracích prostředků a odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu.....	67
	ZÁVĚR.....	71

ÚVOD

Trestná činnost představuje aktuální problém současné společnosti. Nejedná se o problém nový, nicméně vývoj kriminality po roce 1990 ukazuje na zvýšenou společenskou nebezpečnost zločinu, zejména jeho organizovaných forem a mezinárodního prvku. Potlačování kriminality patří primárně do působnosti orgánů činných v trestním řízení, avšak v širším smyslu přispívá k potlačování zločinnosti i vzdělávání dětí, mládeže a dospělých. Přínosem vzdělávání dospělých k potlačování kriminality je především příprava odborníků z řad Policie České republiky, státních zástupců a soudců, jejich průběžné, celoživotní vzdělávání.

Operativně pátrací prostředky tvoří základ přípravného řízení, tedy první části trestního řízení. Jejich prostřednictvím jsou získávány první důkazy, na jejichž základě se zahajuje většina trestních stíhání. V průběhu celého trestního řízení jsou používány další úkony k získání důkazů, avšak není-li znám pachatel trestného činu již od přijetí trestního oznámení, lze k ostatním způsobům získávání důkazů přistoupit obvykle až poté, kdy je věc objasněna a pachatel odhalen za pomoci operativně pátracích prostředků a dalších úkonů a činností oprávněných policistů.

Diplomová práce má tři cíle. Hlavním cílem je získat přínosné podněty porovnáním právních úprav operativně pátracích prostředků České republiky a Spolkové republiky Německo. Německý právní řád patří k nejkvalitnějším právním systémům kontinentálního práva, lze tedy předpokládat, že jeho studiem mohou být získány inspirativní podněty pro právní systém České republiky.

Dalším cílem diplomové práce je shromáždit informace o policejním vzdělávání, kriticky posoudit jeho rozsah a kvalitu, případně vytvořit návrhy na zlepšení. Policie České republiky používá operativně pátracími prostředky v největším rozsahu ze všech bezpečnostních sborů a vede trestní řízení ve všech trestních věcech s výjimkou trestního řízení věcně příslušného Generální inspekci bezpečnostních sborů.

Tedy analýza policejního vzdělávání, jako vzdělávání dospělých, bezprostředně souvisí s hledáním vyšší efektivity využití teoretických poznatků v praktické činnosti Služby kriminální policie a vyšetřování.

Dalším cílem diplomové práce je získat podněty prostřednictvím posouzení historického vývoje v oblasti potírání kriminality formou sociálních opatření. Tedy najít poučné příklady z historie, co jim předcházelo, jakým způsobem byl řešen problém, s jakým výsledkem a jak dlouho se opatření udržela v platnosti.

Celkovým přínosem práce je zpracování konstruktivních návrhů na zlepšení postupů, které slouží k potlačování kriminality.

1 SOCIÁLNÍ POHLED NA TRESTNOU ČINNOST

1.1 Historický pohled na kriminalitu a její potírání

Kriminalita jako sociální problém existuje po celou známou historii lidské společnosti a každý stát se ji pokoušel potlačovat. Jak se mění sociální, hospodářské, politické systémy a celá společnost, mění se i kriminalita. Poučným příkladem z minulosti jsou některá zákonná opatření ze starověkého Říma v období republiky, jimiž se tehdejší zákonodárci snažili minimalizovat nežádoucí společenské jevy, zejména zločinnost a s ní související touhu po majetku a moci. Později za vlády císařů římské právo upadalo, nicméně z jeho vrcholného období lze čerpat inspiraci i dnes. Stručná ukázka z díla M. Skřejpka *Římské právo v datech* (SKŘEJPEK, M., 1997):

V roce 342 př. n. l. byly absolutně zakázány úroky – lex Genucia.

V roce 290 př. n. l. byli ustanoveni první policejní úředníci.

V roce 286 př. n. l. byl zaveden postih za poškozování cizí věci.

V roce 244 př. n. l. byla zavedena ochrana měř a vah.

V roce 218 př. n. l. byl výrazně omezen námořní obchod pro senátory a jejich syny.

V roce 204 př. n. l. byla zakázána hra v kostky.

V roce 181 př. n. l. byl zaveden zákaz volebních pletich.

V roce 161 př. n. l. byl zaveden postih luxusu – lex Fannia.

V roce 143 př. n. l. byl zpřísněn postih luxusu – lex Didia.

V roce 123 př. n. l. byla zřízena stálá trestní komise pro vyšetřování vražd.

V roce 111 př. n. l. byl zaveden postih nepoctivých správců provincií.

V roce 104 př. n. l. bylo zavedeno vyloučení trestně stíhaných senátorů ze senátu.

SKŘEJPEK, M. *Římské právo v datech*. 1. Vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 1997.
ISBN 80-7179-123-7.

V roce 81 př. n. l. byla zřízena stálá trestní porota, která stíhala velezradu a volební podvody. Dále stálá soudní porota, která stíhala falšování mincí, falšování závětí, podplácení svědků, vydávání se za úředníka a jiné delikty. Dále byla zřízena stálá soudní porota, která stíhala vraždu (i pokus a přípravu), organizování ozbrojených band, žhářství, a jiné, v témže roce byl zpřísněn postih za zpronevěru státních peněz.

V roce 71 př. n. l. byl omezen luxus při hostinách, zejména kandidátům na úřady.

V roce 70 př. n. l. byl zaveden postih za vydírání.

V roce 66 př. n. l. byl zaveden postih za podvod.

V roce 46 př. n. l. bylo zakázáno používání nosítek, purpurových oděvů a oděvů zdobených perlami (SKŘEJPEK, M., 1997).

Charles Montesquieu (1689 – 1755) zdůrazňuje přibližnou majetkovou rovnost a zdrženlivost jako základní pilíře správného fungování demokratické republiky. Majetkovou rovností je zde myšleno zejména stejnoměrné rozdělení půdy mezi občany. Poukazuje na příklady Athén, Sparty a Říma v době republiky, kde byla půda rozdělována všem rovnoměrně a navazující zákony bránily vytváření větších majetkových celků (MONTESQUIEU, Ch., Překlad LYER, S., 2003, s. 77). Zároveň dodává, že dosáhnout a udržet majetkovou rovnost mezi občany je mimořádně obtížné. Za postačující a prakticky realizovatelné považuje nalezení společenské shody na zákonech, které mírní majetkové rozdíly, jako příklad uvádí vyšší zdanění bohatých a úlevy chudým (MONTESQUIEU, Ch., Překlad LYER, S., 2003, s. 79). Zákony o stejnoměrném rozdělení považuje za zdravé, ale nesmí se přerozdělení provést naráz, to pak vede ke vzpourám a nenávisti mezi těmi, kteří o majetek přišli a těmi, co ho dostali (MONTESQUIEU, Ch., Překlad LYER, S., 2003, s. 131). „*Demokracie se musí tedy vyhnout dvěma výstřelkům: sklonu k nerovnosti, který ji povede k aristokracii nebo vládě jednoho jedince; sklonu k rovnosti uplatňované až do nejmenších podrobností, který vede k despotismu jednoho muže, tak jak despotismus jednoho muže vede k dobývání cizího*“ (MONTESQUIEU, Ch., Překlad LYER, S., 2003, s. 146).

SKŘEJPEK, M. *Římské právo v datech*. 1. Vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 1997.

ISBN 80-7179-123-7.

MONTESQUIEU, Ch. *O duchu zákonů*. Překlad LYER, S. Reprint původního vydání z roku 1947.

Dobrá Voda: Vydavatel Aleš Čeněk, 2003. ISBN 80-86473-30-9.

Montesquieu jde přímo k podstatě problému a ukazuje cestu k nápravě společenských problémů, zejména kriminality: „*Mládež mravně upadá jen tehdy, když dospělí mužové jsou již zkaženi*“ (MONTESQUIEU, Ch., Překlad LYER, S., 2003, s. 68). Navrhuje k upevnění mravů ve společnosti zřídit stálý sbor, který by byl vzorem pro občany po stránce mravní. Členové by byli voleni doživotně na základě věku, ctnosti, vážnosti a zásluh. Poukazuje na obdobné sbory ve starověku: Censorové ve Spartě, Areopag v Athénách, Censorové v Římě (MONTESQUIEU, Ch., Překlad LYER, S., 2003, s. 82).

Montesquieu uvádí, pokud je národ občansky ctnostný, stačí minimální tresty. Funkce zákonodárců pak spočívá spíše v ukazování cesty, kterou lid následuje. Mnohdy stačí jako trest označení viníka za špatného občana. Příkladem uvádí Římskou republiku, kde byly zrušeny předchozí tresty z doby králů a zákona dvanácti desek, přesto byla republika spravována výborně s malým množstvím porušování pořádku (MONTESQUIEU, Ch., Překlad LYER, S., 2003, s. 117).

Montesquieu považuje za důležité, aby trestní zákony byly ve vzájemném souladu mezi sebou tak, aby se lidé vyhýbali spíše těžkému zločinu než lehkému. Rozhodně by neměly být podobné tresty například za krádež a vraždu (MONTESQUIEU, Ch., Překlad LYER, S., 2003, s. 126).

Montesquieu uvádí, že zákony jsou ustanovením pouze zákonodárců, zatímco mravy a způsoby jsou ustanovením celého národa. Na základě této premisy vyslovuje tezi, že v případě reformy, by se stávající zákony měly měnit pomocí zákonů a stávající mravy prostřednictvím mravů. Nemělo by se používat zákonů k reformě mravů, to považuje za tyranské.

MONTESQUIEU, Ch. *O duchu zákonů*. Překlad LYER, S. Reprint původního vydání z roku 1947. Dobrá Voda: Vydavatel Aleš Čeněk, 2003. ISBN 80-86473-30-9.

Jako příklad nevhodného užití zákonů uvádí zákonem stanovenou délkou vousů. Měnění mravů by mělo být prováděno vytvářením vhodných podmínek k jejich postupné změně, například založením vzdělávacích a kulturních institucí, které by nenásilnou formou podněcovaly k požadovanému chování.

(MONTESQUIEU, Ch., Překlad LYER, S., 2003.).

Jean Jacques Rousseau (1712 – 1778) hovoří o mravech, zvycích a veřejném mínění jako o nejdůležitějším druhu zákonů, které sice nejsou nikde sepsány a utvářejí se pomalu, ale silou své autority a zvyku působí, že lidé dodržují zákony psané.

(ROUSSEAU, J. J., Překlad VESELÁ, J., 2002, s. 65).

Niccolo Machiavelli (1469 – 1527) vystihl provázanost dobrých mravů s dodržováním zákonů: „*Jako je třeba dobrých zákonů na udržení mravů v lidském společenství, tak stejně nutné jsou obecně dobré mravy k jejich zachování*“.

(MACHIAVELLI, N., Překlad HAJNÝ, J., 2001, s. 188).

Podle Jakovleva kriminalita jako sociální jev je ovlivňována společenskými podmínkami, které pomáhají, nebo naopak brání jejímu vzniku a rozvoji. Sociální prostředí současného civilizovaného světa vnucuje své hodnoty a ideály všem svým členům od jejich narození až do smrti, avšak převážnou většinu svých členů zbavuje prostředků, jak těchto cílů dosáhnout zákonnou cestou. Dochází ke konfliktu mezi individuálními cíli, které jednotlivcům vštěpuje společnost a prostředky k jejich dosažení, jenž stejná společnost omezuje. Zejména bohatství, jako všeobecný hlavní cíl a symbol úspěchu, je často získáváno bez ohledu na legálnost užitých prostředků, z čehož plyne majetková trestná činnost. “ (JAKOVLEV, A. M., Překlad: PŘENOSILOVÁ, H., 1973, s. 74).

ROUSSEAU, J. J. *O společenské smlouvě*. Překlad VESELÁ, J. Reprint původního vydání z roku 1949. Dobrá Voda: Vydavatel Aleš Čeněk, 2002. ISBN 80-86473-10-4.

MACHIAVELLI, N. *Úvahy o vládnutí a o vojenství*. Překlad HAJNÝ, J. Praha: Nakladatelství Argo, 2001. ISBN 80-7203-391-3.

JAKOVLEV, A. M. *Zločinnost a sociální psychologie*. Překlad: PŘENOSILOVÁ, H. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Orbis, 1973.

„Antisociální chování zdatně vzrůstá tehdy, když se ve společnosti staví nade vše ostatní určité symboly úspěchu, které prý jsou společné pro všechno obyvatelstvo, zatímco sociální struktura společnosti omezuje nebo zcela uzavírá přístup značné části obyvatelstva k zákonným prostředkům k získání těchto symbolů“ (JAKOVLEV, A. M., Překlad: PŘENOSILOVÁ, H., 1973, s. 74).

Analýza lidský potřeb pomáhá pochopit motivy lidského jednání a chování. Základní potřebou člověka je potřeba zařadit se do určité struktury sociálních a morálních hodnot, pravidel a norem hodnocení vlastního chování i chování jiných. Z této potřeby plyne, že všichni lidé do určité míry podléhají sociálně psychologickému jevu – konformismu, zjednodušeně řečeno podřizují se nátlaku skupiny. Se stoupajícím věkem konformita obvykle slábne a čím vyšší je morální zralost člověka, tím nižší je stupeň jeho konformity. Naopak čím je větší touha jedince ztotožnit se se sociální skupinou, tím konformnější je jeho chování, tedy více se podřizuje normám skupiny. Chování je výsledkem „učení“, je přejímáno od osob, které si již osvojily určité hodnoty, probíhá v rámci sociálních skupin. Pokud se jedná o delikventní skupiny, vzniká přenos delikventního chování, dá se říci delikventní tradice.

„Osoba si v průběhu adaptace osvojuje zejména ty normy chování, které jsou vlastní dané skupině lidí a jsou jí schvalovány. Přitom může dojít k tomu, že tyto skupinové normy a hodnocení chování neodpovídají obecně přijatým normám. Dochází ke konfliktu, ve kterém normy práva a morálky zdaleka ne vždy vítězí: nesouhlas či souhlas referenční skupiny je pro ni často důležitější, než abstraktní normy práva a morálky“ (JAKOVLEV, A. M., Překlad: PŘENOSILOVÁ, H., 1973, s. 7).

Ke kriminalitě vedou na jedné straně nadměrné žádosti jednotlivců a skupin a na straně druhé neschopnost společnosti vymezit hranice požadavkům jednotlivců a skupin. Lidské vášně musí najít určité meze, ale u jednotlivců, až na výjimky, chybí umírňovací prostředky, takže meze musí vycházet z nějaké vnější síly, obvykle ze společnosti.

JAKOVLEV, A. M. *Zločinnost a sociální psychologie*. Překlad: PŘENOSILOVÁ, H. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Orbis, 1973.

1.2 Navrhované sociální metody postupného snižování kriminality

1.2.1 Finanční podpora rodin s dětmi

„Je nesporně nejlepší vláda, pod níž bez cizích prostředků, bez naturalizace, bez kolonií občané se rozplozují a množí více. Ta vláda, za níž národ se zmenšuje a hyne, je nejhorší (ROUSSEAU, J. J., Překlad VESELÁ, J., 2002, s. 97). Od této myšlenky Rousseau lze začít, tedy podporou rodin s dětmi. Pomoci by mohlo podstatné zvýšení úlev na daních z příjmu a z odvodů na zdravotní a sociální pojištění pro rodiče s dětmi.

Tímto způsobem by byli podporováni k zakládání rodin s dětmi lidé pracující, u nichž je vyšší pravděpodobnost, že své děti řádně vychovají v občany pracující, kteří se, až na výjimky, nebudou dopouštět trestné činnosti. Navíc podpora by měla být ekonomicky natolik výhodná, aby motivovala pracující lidi mít víc dětí, na rozdíl od současného systému, v němž mít dítě znamená výrazný pokles příjmů domácnosti a mnozí lidé proto děti nemají, nebo mají jen jedno. *„Život není již jen dobrodiním přírody, nýbrž podmíněným darem státu“ (ROUSSEAU, J. J., Překlad VESELÁ, J., 2002, s. 44).*

1.2.2 Výchova a vzdělávání dětí a mládeže

Druhé sociální opatření ke snižování kriminality by mohlo být zaměřeno na děti a mládež, umožnit a nabídnout jim pozitivní alternativy dříve, než si sociálním učením osvojí vzorce závadového chování.

Pro děti předškolního věku zařídit v jeslích a mateřských školách podstatně víc míst než dosud. Tímto opatřením by se dosáhlo toho, že by rodiče dávali přednost těmto institucím před hlídáním dětí osobami, které k tomu nejsou kompetentní, současně by stát více uplatňoval pozitivní vliv na děti od nejútlejšího věku.

ROUSSEAU, J. J. *O společenské smlouvě*. Překlad VESELÁ, J. Reprint původního vydání z roku 1949. Dobrá Voda: Vydavatel Aleš Čeněk, 2002. ISBN 80-86473-10-4.

Bezplatnost této služby lze považovat za důležitou proto, aby služby využívaly nízkopříjmové rodiny, jejichž děti ji potřebují nejvíc a případný poplatek by mohl jejich rodiče odradit od využívání služby. Na základních školách zavést mravní výchovu v přiměřeném rozsahu po celou dobu základní školní docházky.

Mohly by být ve větším počtu než dosud zřizovány zájmové kroužky, sportovní, kulturní, umělecké, vědecké a jiné, kde by děti smysluplně trávily volný čas. Část těchto institucí by mohla být zpoplatněna, ale část by měla být bezplatná kvůli dětem z nízkopříjmových rodin.

Nicméně všechna uvedená opatření by měla být dobrovolná, nikoli nucení kohokoli k čemukoli. Na druhou stranu by měla existovat možnost, podstatně větší než dosud, vzdělávat své děti sám doma, nebo prostřednictvím domácího učitele. Každý by měl mít alternativy, z nichž by si vybral pro něho vhodné řešení, aniž by byl k něčemu nucen pod hrozbou sankcí. Obecně řečeno úloha státu by měla spočívat ve vytváření alternativ výhodných pro občana i stát.

1.2.3 Zefektivnění práce orgánů činných v trestním řízení

Třetí opatření ke snižování kriminality by mohlo být zefektivnění činnosti orgánů činných v trestním řízení tak, aby postupně docházelo ke zvyšování objasňenosti spáchaných trestných činů a po zjištění pachatele rychle následovalo jeho potrestání. Vysoká pravděpodobnost odhalení a jistota rychlého trestu působí na pachatele trestného činu mnohem víc odstrašujícím způsobem, než vysoké tresty při nízké objasňenosti a mnoho let probíhajícím trestním řízením, kdy pachatelé unikají potrestání ještě dlouho po odhalení jejich trestné činnosti.

Práce se zabývá možnými opatřeními k zefektivnění práce Policie České republiky. Současné slabé stránky v činnosti Policie České republiky lze charakterizovat následně. Policie České republiky, jako každá velká instituce, má sklon generovat čím dál víc neproduktivních administrativních činností, jimiž se zabývá stále více zaměstnanců,

například různá hlášení, zprávy, přehledy, vyhodnocení, dokladace, zdlouhavé schvalovací postupy banálních záležitostí, nadbytečné kontrolní činnosti, například na správné vyplnění různých administrativních pomůcek a interních formulářů, písemné žádosti mezi útvary, odbory a odděleními o běžnou součinnost a tak dále. Tímto směrem jsou vedeny i elektronické informační systémy Policie České republiky, které sice některé pracovní postupy usnadňují, ale jiné komplikují a hlavně vytváří nové, časově náročné činnosti typu vyplňování nejrozmanitějších formulářů, přehledů a databází které nemají žádný praktický užitek a nikdo je dál k ničemu konstruktivnímu nevyužívá. Souhrnem lze konstatovat, že celková administrativní zátěž podstatným způsobem připravuje Policie České republiky o čas, síly a prostředky, jenž by jinak mohly být využity na odhalování a vyšetřování trestné činnosti, zajišťování nelegálních výnosů a na prevenci kriminality.

Navrhovaná opatření k zefektivnění práce Policie České republiky

Podstatně snížit administrativní (papírovou i elektronickou) zátěž všech policistů, zejména těch v přímém výkonu služby, aby měli víc času na činnosti směřující k potlačení kriminality.

Postupně snižovat počet administrativních a metodických tabulkových míst, uvolněná místa přesouvat na potřebnější činnosti. Personálně a materiálně posílit útvary, které vyhodnocují zajištěné stopy z místa trestného činu. Současný stav je takový, že čekací doby na vyhodnocení stop, zejména stop DNA, jsou neúměrně dlouhé. Navíc část stop zajištěných na základních útvarech (místní, nebo obvodní oddělení PČR) není odesílána k vyhodnocení, neboť takovou kvantitu stop by specializované útvary nezvládly zpracovat. Tedy mnoho trestných činů by bylo možno okamžitě objasnit pouze tím, že by se vyhodnotily již zajištěné stopy, které jsou uloženy na útvarech bez využití.

Další uvolněná místa z administrativy přesunout do výjezdových skupin, které mimo jiné zajišťují stopy z místa trestného činu. Zde jsou další rezervy, jak se rychle dostat k pachatelům, na mnohých místech spáchání méně závažných trestných činů se pořizuje jen fotodokumentace a stopy se nezajišťují, důvodem je vytíženost výjezdových skupin. Avšak toto opatření by mělo smysl až poté, pokud by útvary vyhodnocující stopy byly

výrazně posíleny a zvládaly současné stopy vyhodnocovat do týdne, včetně těch stop, které zůstávají nevyhodnocené na základních útvarech.

Přijmout do služebního poměru větší počet zaměstnanců s profesionálními znalostmi výpočetních a komunikačních technologií. Nejlépe tolik, aby mohli být zařazeni aspoň dva na každé oddělení zabývající se odhalováním a vyšetřováním trestné činnosti a nikoli jen na specializované útvary, kde jsou jejich služby pro běžného policistu při běžných činnostech téměř nedostupní. Stav na tomto úseku není dobrý, Policie České republiky by potřebovala více specialistů na informační a komunikační technologie. Současný zločin se velmi rychle kybernetizuje a dospívá generace mladých pachatelů s výbornou znalostí výpočetních a komunikačních technologií, kteří páchají trestnou činnost sofistikovaným způsobem prostřednictvím internetu.

Přijmout do služebního poměru víc lidí s kvalitními jazykovými znalostmi. Na území České republiky páchá trestnou činnost mnoho cizinců z různých států světa, tedy při odhalování jejich kriminality naráží policisté na jazykovou bariéru. Například při provádění odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu pracovníci Policie České republiky někdy nerozumí, o čem se cizinci baví.

Problém se řeší zadáváním překladů hovorů externím tlumočnickům, avšak to nenahradí plnohodnotně úkony prováděné jazykově vybavenými policisty, neboť v případě externistů dochází k časovým prodlevám. A právě v takových prodlevách cizinci někdy spáchají další trestné činy a poté, obvykle i s výnosy z trestné činnosti, uprchnou do ciziny, kde jsou nedosažitelní pro české orgány činné v trestním řízení.

Jaká opatření nerealizovat

Nezvyšovat počet příslušníků PČR, současných cca. 41.000 zaměstnanců je v poměru k počtu obyvatel, geografickým podmínkám a bezpečnostní situaci plně dostačující množství.

Nezavádět ve velkém rozsahu plošné monitorovací systémy jakéhokoli druhu, zejména městské kamerové systémy, monitorování elektronických komunikací, průjezdů vozidel, pohybu mobilních telefonů a podobně. Kamerové a jiné plošné monitorovací systémy je vhodné instalovat pouze v místech dlouhodobě zvýšeného nápadu trestné činnosti, nikoli

v místech kde k trestné činnosti dochází jen minimálně nebo vůbec a technické prostředky by na takových místech, po většinu času provozu, monitorovaly pouze bezúhonné občany. Vždy je třeba zvažovat, zdali zásah do práv a svobod občanů, což plošné monitorovací systémy jsou, přinese podstatné výsledky ve formě zvýšení bezpečnosti osob a snížení trestné činnosti v dané lokalitě.

Nevytvářet a hlavně nepropojovat databáze všeho o všech.

Při dnešních pokročilých technologiích je třeba se vyvarovat vytváření policejního státu se způsoby orwellovského „Velkého bratra“.

Pokud by došlo k zefektivnění práce PČR a následkem toho by bylo odhalováno větší množství pachatelů než dosud, bylo by také potřeba přiměřeně personálně a materiálně posílit státní zastupitelství a soudy, aby zvládly včas zpracovávat nárůst trestních věcí.

1.2.4 Odčerpávání nelegálních výnosů

Ke snižování kriminality by mohlo významným způsobem přispět odčerpávání nelegálně získaného majetku civilními prostředky (nikoli trestním právem). Mimotrestní právní úprava by měla řešit odčerpávání takového majetku, u něhož je prokazatelná disproporce mezi doložitelnými příjmy osoby a majetkem, který vlastní, užívá, ovládá, nebo s ním jiným způsobem nakládá. Tato úprava by neměla být součástí trestního práva, neboť zdaleka ne vždy se podaří jednoznačně prokázat, že daný majetek pochází z trestné činnosti. Podstatou právní úpravy by mělo být obrácení důkazního břemene. Zatímco v trestním právu platí, že orgány činné v trestním řízení musí podezřelému jednoznačně prokázat vinu, zde by platilo, že podezřelý musí prokázat, že majetek nabyl legálními prostředky. Pokud by to neprokázal, byla by mu vyměřena daň ve výši odpovídající hodnotě podezřelého majetku. Opatření by se vztahovalo na aktuální majetkový stav bez ohledu na dobu, kdy byl získán, řešilo by se pouze prokázání, zda byl získán legálními prostředky, nebo ne. Dále by se opatření týkalo pouze majetku vyšší hodnoty, aby se nevztahovalo na majitele běžných nemovitostí, v návrhu lze uvažovat například o majetcích v hodnotě větší než 10.000.000,- Kč.

Dne 6. září 2016 vstoupil v platnost zákon č. 321/2016 Sb. kterým se mění některé zákony v souvislosti s prokazováním původu majetku. Hlavní změna se týká zákona o daních z příjmů. Uvedený zákon stanovuje nová oprávnění správci daně, zejména:

1. Oprávnění vyzvat poplatníka k prokázání původu příjmů souvisejícím s nárůstem jeho jmění, spotřebou nebo jinými výdaji. Zejména tehdy, pokud má správce důvodné podezření na podstatný rozdíl mezi oznámenými příjmy a reálným nárůstem majetku poplatníka. Za podstatný rozdíl se považuje jmění odpovídající částce vyšší než 5.000.000,- Kč. Uvedené oprávnění se vztahuje pouze na příjmy, které nastaly v období, ve kterém ještě neuplynula lhůta pro stanovení daně.
2. Oprávnění vyzvat poplatníka k podání prohlášení o majetku. Zejména tehdy, pokud má správce důvodné podezření, že souhrnná hodnota majetku poplatníka přesahuje 10.000.000,- Kč a informace ke zjištění stavu jmění nelze získat jiným způsobem, nebo jejich získání by bylo spojeno s nadměrnými obtížemi.
3. Pokud poplatník na výzvu ve stanovené lhůtě neodpoví, nebo uvede nepravdivé, nebo hrubě zkreslené údaje, správce daně je oprávněn vyměřit dodatečnou daň zvláštním způsobem, včetně penále ve výši 50%, nebo 100%, pokud poplatník neposkytne součinnost a ztěžuje stanovení daně.
4. Správce daně není vázán povinností mlčenlivosti pro účely trestního řízení.

Tento zákon je zcela nový, zatím nejsou veřejně dostupné příklady jeho aplikace v praxi. Správce daně získal zákonný podklad pro odčerpávání výnosů z trestné činnosti mimotrestními prostředky, což lze považovat za mimořádně pozitivní změnu v potírání kriminality.

Ukázka odčerpávání nelegálně získaného majetku v Itálii prostřednictvím správního práva

V Itálii podle zákona č. 646 z roku 1982 lze ve správním řízení zkonfiskovat majetek osobám podezřelým z členství v maffii a osobám s nimi spřízněnými, dále firmám, fondům a nadacím, s nimiž tyto osoby přímo, či nepřímo nakládají.

Správní soud může nařídit konfiskaci majetku, pokud je dán zjevný nesoulad mezi legálními příjmy osoby a majetkem s nímž osoba nakládá. Dotčená osoba pak má možnost do určité doby prokázat legitimnost nabytí majetku a tím se konfiskaci vyhnout (VONDRUŠKA, F. a kol., 2010, s. 16).

1.2.5 Opatření proti narkotikům

Téměř všechny drogově závislé osoby páchají majetkovou trestnou činností s cílem získat finanční prostředky na drogy, přičemž vzhledem ke své závislosti nejsou schopny získat finanční prostředky prací. Podstatnou redukcí kvantity narkotik dostupných na území České republiky by bylo možné postupně dosáhnout i snížení počtu drogově závislých osob a následkem toho by došlo k poklesu nápadu majetkové kriminality. Za současného stavu, kdy máme zcela otevřené hranice a volný pohyb cizinců na našem území, lze bránit dovozu drog jen v minimální míře. Výroba drog na území České republiky je převážně v rukou vietnamské komunity, která drogy nejen produkuje, ale i distribuuje a to jak u nás, tak do okolních států. V otevřeném systému, jaký máme v současné době, není v silách společnosti významným způsobem omezit problém s narkotiky v České republice. Na úseku drogové problematiky by mohla pomoci zvýšená kontrola až částečná uzávěra vnějších hranic.

1.2.6 Větší kontrola cizinců na území České republiky

Za volný pohyb cizinců na našem území je placena vysoká daň v podobě zvýšeného nápadu zvláště závažné kriminality, zejména drogové, násilné a majetkové a samozřejmě došlo a dále dochází k průniku zahraničního organizovaného zločinu na naše území, což je největší negativum otevřených hranic. Jediné ze zločinu, který k nám zatím neproniknul, je terorismus, ale ten do České republiky může kdykoli přijít.

VONDRUŠKA, F. a kol. *Odčerpávání majetku pocházejícího z nelegitimních zdrojů mimotrestními prostředky*. Praha: Nakladatelství Scientia, 2010. ISBN 978-80-86960-65-4

Volný pohyb osob, zboží a kapitálu je dobrá myšlenka, jejíž negativní stránkou je to, že je umožněn i volný pohyb zločinu, zejména organizovaného a pronikání cizích agresivních kultur na naše území. Po celou známou historii si státy střežily svá území, experiment s otevřenými hranicemi existuje pouze historicky krátkou dobu a nevypadá to s ním dobře. Část evropských států své hranice již uzavírá a Česká republika to nakonec bude muset v určité míře učinit také.

Shrnutí

Výše uvedená opatření ke snížení kriminality by obnášela zvýšené náklady ve srovnání se současným stavem, nicméně bezpečnost vlastních občanů by měla být jednou z hlavních priorit státu, proto by na ni měly být přednostně použity finanční prostředky ze státního rozpočtu. Dalším zdrojem by mohlo být progresivnější zdanění, které by současně mírnilo společenské rozdíly, čímž by snižovalo vzájemnou neshodlivost a napětí mezi společenskými vrstvami.

Princip mírnění extrémů je zmiňován významnými autory v celé známé historii a tam kde se k němu nepřihlíželo, docházelo obvykle k revoltám a převratům.

Opatření by navíc přinesla nová užitečná pracovní místa, zejména ve školství. Z dlouhodobého pohledu by opatření vedla nejen ke snížení kriminality, ale i k vyšší kvalitě života většiny občanů České republiky.

Socializace představuje složitý celoživotní proces, v jehož průběhu se jedinec začleňuje do společnosti a učí se v ní žít. Za rozhodující fázi socializace se však považuje předškolní věk a výchova dětí v rodině, která formuje osobnost dítěte s důsledky pro jeho dospělý život (VETEŠKA, J., 2013, s. 22). Ve shodě s touto myšlenkou Vetešky lze považovat za nejvýznamnější sociální opatření ke snižování kriminality taková, která budou zaměřena na utváření správných vzorců chování u dětí předškolního věku.

VETEŠKA, J. *Mediace a probace v kontextu sociální andragogiky*. 1. vyd. Praha: Vydavatelství Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-898.

2 POROVNÁNÍ PRÁVNÍCH NOREM ČESKÉ REPUBLIKY A NĚMECKA

2.1 Operativně pátrací prostředky v české právní úpravě

Operativně pátrací prostředky a jejich použití upravuje zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (Trestní řád) ze dne 29. 11. 1961 v platném znění, v části druhé – Přípravné řízení, v hlavě deváté – Postup před zahájením trestního stíhání:

Podle ustanovení § 158b Trestního řádu se operativně pátracími prostředky rozumí:

- předstíraný převod,
- sledování osob a věcí,
- použití agenta.

Dále je zde stanoveno, kdo je oprávněn k použití operativně pátracích prostředků:

- Policie České republiky
- Generální inspekce bezpečnostních sborů
- Vojenské zpravodajství
- Bezpečnostní informační služba
- Úřad pro zahraniční styky a informace

Pak je zde stanoveno, kdy mohou být operativně pátrací prostředky použity:

- v řízení o úmyslném trestném činu a
- nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak, nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo a
- práva a svobody osob lze omezit jen v míře nezbytně nutné.

Výstupy z nasazení operativně pátracích prostředků mohou být obrazové zvukové a jiné záznamy, což jsou obvykle písemné zprávy o úkonu, vše lze použít jako důkaz v trestním řízení.

Operativně pátrací prostředky jsou utajované povahy, tedy jsou prováděny proti konkrétním osobám bez jejich vědomí. O části výstupů z nich se osoba může dozvědět v pozdějším stadiu trestního řízení. Operativně pátrací prostředky slouží především k objasňování trestných činů, zadržení jejich pachatelů, získání operativních informací k zorientování se v případech a zadokumentování důkaz, pátrání po osobách a věcech.

Operativně pátrací činnost

Operativně pátrací prostředky a podpůrné operativně pátrací prostředky jsou obvykle využívány v rámci operativně pátrací činnosti. Operativně pátrací činnost lze popsat jako komplexní systém postupů prováděný oprávněnými policisty převážně utajeným způsobem za účelem získávání, prověřování a shromažďování poznatků a jejich využití zejména k předcházení trestné činnosti, objasňování spáchaných trestných činů, odhalování jejich pachatelů, pátrání po osobách a věcech a zajišťování výnosů z trestné činnosti. Operativně pátrací činnost provádějí oprávnění policisté převážně v prostředí, například v místech zvýšeného nápadu trestné činnosti, v okolí místa konkrétního trestného činu, v místech zvýšeného výskytu osob dopouštějících se trestné činnosti, v místech prodeje omamných a psychotropních látek, v místech prodeje věcí pocházejících z trestné činnosti a podobně. V posledních letech nabývá na významu operativně pátrací činnost prováděná na Internetu, zejména na sociálních sítích a to především v souvislosti s mravnostní trestnou činností, prodejem omamných a psychotropních látek a majetkovými delikty různého druhu. Základem úspěchu operativně pátrací činnosti na Internetu je utajení příslušnosti k Policii České republiky. K přístupu na Internet je potřeba používat technické prostředky, u nichž nelze zjistit souvislost s policií a oprávněný pracovník musí zakrývat svou příslušnost k policii propracovanou a věrohodnou legendou.

2.1.2 Předstíraný převod

Podle ustanovení § 158c Trestního řádu se předstíraným převodem rozumí předstíraná koupě, prodeje nebo jiné druhy převodu věci:

- k jejímuž držení je nutné zvláštní povolení,
- jejíž držení je nepřípustné
- pochází z trestného činu
- je určena ke spáchání trestnému činu

Věci, k jejichž držení je nutné zvláštní povolení a proti kterým bývá úkon obvykle nasazován, jsou omamné a psychotropní látky, dále to jsou například radioaktivní materiály, ale ty se na kriminální scéně v České republice objevují zcela výjimečně. Nepřípustnou věcí jsou různé zakázané vojenské materiály, například, chemické a biologické bojové látky. Věcí, které pocházejí z trestného činu, je větší množství, úkon se nejčastěji nasazuje na odcizená vozidla. Věcí určenou ke spáchání trestného činu jsou například tzv. „varny“, tedy zařízení k výrobě omamných a psychotropních látek.

Podmínkou nasazení předstíraného převodu je předchozí souhlas státního zástupce. Nesnese-li věc odkladu a povolení nelze předem dosáhnout, policejní orgán provede úkon i bez souhlasu, ale je nezbytné o něj bezodkladně dodatečně požádat, pokud povolení do 48 hodin neobdrží, musí úkon přerušit a výstupy nesmí nijak použít.

Za určitých okolností může mít předstíraný převod povahu neodkladného a neopakovatelného úkonu, neboť později by mohly pominout okolnosti, za kterých lze úkon provést. Například se může stát to, že pachatel věc prodá někomu jinému.

O provedeném předstíraném převodu musí být vyhotoven písemný záznam, obvykle se pořizuje i záznam zvukový a obrazový.

2.1.3 Sledování osob a věcí

Podle ustanovení § 158d Trestního řádu se sledováním osob a věcí (dále jen "sledování") rozumí získávání poznatků o osobách a věcech prováděné utajovaným způsobem technickými nebo jinými prostředky.

Pokud mají být při sledování pořizovány obrazové, zvukové a jiné záznamy, obvykle písemné zprávy ze sledování, je nezbytný předchozí písemný souhlas státního zástupce. Nesnese-li věc odkladu, povolení nelze předem dosáhnout a nejedná se o sledování podle § 158d odst. 3 Trestního řádu, policejní orgán provede úkon i bez souhlasu, ale je nezbytné o něj bezodkladně dodatečně požádat, pokud povolení do 48 hodin neobdrží, musí úkon přerušit a výstupy nesmí nijak použít.

Má-li být sledováním zasahováno do nedotknutelnosti obydlí, do listovního tajemství nebo zjišťován obsah jiných písemností a záznamů uchovávaných v soukromí za použití technických prostředků, lze je uskutečnit jen na základě předchozího povolení soudce.

Písemná žádost o povolení sledování musí obsahovat:

- podezření na konkrétní trestnou činnost,
- údaje o osobách či věcech, jsou-li známy
- období, kdy bude sledování prováděno, nejdéle však šest měsíců

Ten kdo sledování povolil, může povolit na základě nové žádosti prodloužení sledování vždy na dobu nejvýše šest měsíců.

Sledování se provádí utajovaným způsobem ve vztahu ke sledovaným osobám a věcem. Sledování lze provádět kontaktně, tedy že sledování provádí lidé, nebo technickými prostředky, například pomocí lokalizačního technického prostředku umístěného do vozidla podezřelé osoby (bez jejího vědomí).

2.1.4 Použití agenta

Ustanovení § 158e Trestního řádu upravuje použití agenta. Na rozdíl od předstíraného převodu a sledování osob a věcí může agenta podle trestního řádu použít pouze Policie České republiky a Generální inspekce bezpečnostních sborů, tedy nikoli Vojenské zpravodajství, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace.

Agenta lze použít, pokud je vedeno trestní řízení pro trestný čin:

- na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí nejméně osm let,
- ve prospěch organizované zločinecké skupiny,
- pletichy v insolvenčním řízení podle § 226 trestního zákoníku,
- porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 1 písm. e) a odst. 2 až 4 trestního zákoníku,
- sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 trestního zákoníku,
- pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži podle § 257 trestního zákoníku,
- pletichy při veřejné dražbě podle § 258 trestního zákoníku,
- zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 trestního zákoníku,
- přijetí úplatku podle § 331 trestního zákoníku,
- podplacení podle § 332 trestního zákoníku,
- nepřímého úplatkářství podle § 333 trestního zákoníku,
- nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána

Agentem může být pouze příslušník Policie České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů. Při své činnosti je oprávněn:

- vytvořit legendu o jiné osobní existenci a osobní údaje vyplývající z této legendy zavést do informačních systémů provozovaných podle zvláštních zákonů,
- provádět hospodářské činnosti, k jejichž vykonávání je třeba zvláštní oprávnění,

- povolení či registrace,
- zastírat příslušnost k Policii České republiky nebo ke Generální inspekci bezpečnostních sborů,
 - Ke sledování osob a věcí v rozsahu uvedeném v § 158d odst. 2 a k provedení předstíraného převodu podle § 158c agent nepotřebuje další povolení.

Použití agenta povoluje soudce vrchního soudu na návrh státního zástupce vrchního státního zastupitelství. Povolení musí obsahovat:

- účel použití,
- doba, po kterou bude agent použit a
- údaje umožňující identifikaci agenta.

V Trestním řádu není stanovena doba použití agenta, může být však i opakovaně prodloužena. Dozor nad použitím agenta vykonává jednak státní zástupce vrchního státního zastupitelství, který úkon vyžádal u vrchního soudu a pak státní zástupce nižšího státního zastupitelství, který dozoruje trestní věc. Povolující státní zástupce je povinen jednou za tři měsíce vyžádat od Policie České republiky, nebo Generální inspekce bezpečnostních sborů potřebné informace o použití agenta a podle nich posoudit, jestli trvají důvody nasazení úkonu, případně rozhodnout o ukončení úkonu.

Hlavním cílem použití agenta je vyhledání důkazů ve složitých trestních kauzách s prvkem organizovaného zločinu, zejména tehdy, když jinými prostředky nelze důkazy opatřit, nebo je jejich opatření podstatně ztíženo. Agent kromě získávání důkazů předává vyžadujícímu orgánu operativní informace o možných zdrojích důkazních prostředků, například kdy, kde, kdo, bude co páchat, nebo kde je co ukryto, kam jdou výnosy z trestné činnosti, jaká je organizační struktura zločinného spolčení, kdo ho řídí, kdo má jaké úkoly a podobně.

Agent nesmí podněcovat jiné ke spáchání trestného činu, nebo založit či zosnovat zločinné spolčení.

2.2 Podpůrné operativně pátrací prostředky

Podpůrné operativně pátrací prostředky jsou oprávněni používat pověřeni pracovníci Policie České republiky, Celní správy, Vězeňské služby, Vojenské policie a Generální inspekce bezpečnostních sborů.

Podpůrné operativně pátrací prostředky podle zákona o Policii České republiky

Podpůrné operativně pátrací prostředky upravuje zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky ze dne 17. 7. 2008 v platném znění.

Podle ustanovení § 72 zákona o Policii České republiky při předcházení trestným činům, při získávání poznatků o trestné činnosti, v souvislosti s trestním řízením a v souvislosti se zajišťováním krátkodobé ochrany osoby je policejní orgán oprávněn používat podpůrné operativně pátrací prostředky, kterými jsou:

- informátor,
- krycí prostředky,
- zabezpečovací technika,
- zvláštní finanční prostředky.

Použití informátora

Podle ustanovení § 73 zákona o Policii České republiky informátorem na rozdíl od agenta může být jakákoli fyzická osoba, která poskytuje policii informace a služby, aniž by došlo k vyzrazení její spolupráce s policií.

Informátorovi lze za jeho služby poskytnout odměnu, která bývá téměř vždy finanční a k těmto účelům slouží zvláštní finanční prostředky.

Informátoři jsou obvykle lidé z kriminálního prostředí, kteří se občas dopouští méně závažné kriminality a disponují informacemi o jiných pachatelích trestné činnosti a

spáchaných nebo připravovaných trestných činech. Informace a služby poskytují polici převážně ze zjištěných důvodů, nebo nějakých jiných emocionálních důvodů a motivů, například ze msty, pro pocit vlastní důležitosti a určité moci a podobně.

Řídící policista se musí při práci s informátorem vyvarovat zejména toho, aby od něj informátor nezískal více informací, než je nezbytně nutné ke splnění daných úkolů policie, v určitých případech informátora písemně poučit o povinnosti zachovávat mlčenlivost. Pokud se informátor ukáže jako nespolehlivý, spolupráce je ihned ukončena. Hlavním účelem použití informátora je předcházet trestným činům, zadržet pachatele při činu, získávat operativní informace, jejichž pomocí se lze zorientovat v trestní věci, získávat informace ke zdrojům zajištění důkazů a možnostem kde zajistit výnosy z trestné činnosti.

Krycí prostředky

Podle ustanovení § 74 zákona o Policii České republiky se krycími prostředky rozumí věc včetně krycího dokladu, prostor, nebo činnost zastírající skutečnou totožnost osoby, její činnosti, nebo k zastírání činnosti policie.

Krycí prostředky se používají zejména při sledování osob a věcí a při použití agenta.

Zabezpečovací technika

Podle ustanovení § 76 zákona o Policii České republiky se zabezpečovací technikou rozumí technické prostředky sloužící k předcházení nebo odstranění ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti.

Jedná se o nejrůznější zařízení, která signalizují vniknutí do objektů, obvykle napojená na pult centrální ochrany. Dále různá zařízení pro záznam zvuku a obrazu, které lze skrytě umístit na zájmových místech.

Hlavním účelem zabezpečovací techniky je předcházet trestné činnosti, zadokumentovat důkazy a zadržet pachatele při činu.

Zvláštní finanční prostředky

Podle ustanovení § 77 zákona o Policii České republiky jsou vyčleněné finanční prostředky, které slouží ke krytí výdajů souvisejících se získáváním poznatků o trestné činnosti, použitím podpůrných operativně pátracích prostředků a operativně pátracích prostředků (podle trestního řádu).

Používá se obvykle na úhradu pohoštění osob, od nichž se získávají informace o trestné činnosti a na odměny informátorům.

2.3 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu (dále jen odposlech) sice nepatří mezi operativně pátrací prostředky, ale používá se obvykle společně s nimi a důkazní výstupy se vzájemně doplňují. Lze říci, že odposlech má charakter operativně pátracího prostředku. V německé právní úpravě odposlechy i obdoba našich operativně pátracích prostředků jsou uvedeny v jedné kapitole trestního řádu.

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu a jeho použití upravuje zákon č. 141/1961 Sb., Zákon o trestním řízení soudním (Trestní řád) ze dne 29. 11. 1961 v platném znění, v části první – Společná ustanovení, v hlavě čtvrté – Předběžná opatření a zajištění osob a věcí:

- Podle ustanovení § 88 Trestního řádu lze odposlech použit, pokud je vedeno trestní řízení pro trestný čin:
- na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let,
- pro trestný čin pletichy v insolvenčním řízení podle § 226 trestního zákoníku,
- porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 1 písm. e) a odst. 2 až 4 trestního zákoníku,

- sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 trestního zákoníku,
- pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži podle § 257 trestního zákoníku,
- pletichy při veřejné dražbě podle § 258 trestního zákoníku,
- zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 trestního zákoníku,
- nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva.

Příkaz k odposlechům vydává soudce na návrh státního zástupce na dobu nejdéle čtyř měsíců, prodloužení může povolit vyšší soud, než ten, který úkon nařídil, vždy nejdéle na čtyři měsíce.

V žádosti musí být uvedeno:

- skutkové okolnosti případu
- specifikace odposlouchávaného komunikačního přístroje, zejména telefonní číslo, nebo uživatelská adresa
- totožnost a adresa podezřelého, jsou-li známy
- doba použití úkonu

Předpokladem nasazení odposlechu je, že jím budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení, kterých nelze-li dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jejich dosažení podstatně ztíženo.

Hlavním účelem nasazení odposlechů získávat operativní informace, jejichž pomocí se lze zorientovat v trestní věci, získávat důkazy a informace ke zdrojům důkazů, zadržet pachatele při činu, zajistit výnosy z trestné činnosti a předcházet další trestné činnosti podezřelých.

2.4 Německá právní úprava

V Německu je hlavní právní normou trestního práva procesního Strafprozeßordnung (dále jen StPO), ze dne 12. 9. 1950, ve znění uveřejněném dne 7. dubna 1987, v platném znění. Jedná se o novou úpravu původního StPO ze dne 1. 2. 1877. StPO v Německu má podobné postavení, jako Trestní řád v České republice, jedná se o klíčové právní normy trestního práva procesního – upravující postup orgánů činných v trestním řízení daných států. StPO úzce navazuje na hlavní normu německého trestního práva hmotného Strafgesetzbuch (dále jen StGB) ze dne 15. 5. 1871, ve znění uveřejněném dne 13. listopadu 1998, v platném znění. StGB zejména katalogizuje většinu trestných činů a trestů. StGB má v Německu podobné postavení, jako Trestní zákoník v České republice, jedná se o klíčové právní normy trestního práva hmotného daných států. Český Trestní řád je řazen jinak než německý StPO, pro srovnání uvádím volný překlad jeho obsahu.

Strafprozeßordnung (StPO) – volný překlad obsahu

První kniha – Obecné předpisy

1. kapitola – Věcná příslušnost soudu
2. kapitola – Místní příslušnost soudu
3. kapitola – Vyloučení a odmítnutí soudců
4. kapitola – Soudní rozhodnutí a komunikace mezi účastníky
5. kapitola – Termíny a obnovení předchozího stavu
6. kapitola – Svědci
7. kapitola – Soudní znalci a ohledání
8. kapitola – Odebrání, dohled nad telefonním spojením, rastrové pátrání, nasazení technických prostředků, utajený vyšetřovatel, prohlídka
9. kapitola – Zatčení a předběžné zadržení
- 9a. kapitola – Další opatření k zajištění trestního stíhání a výkonu trestu
- 9b. kapitola – Předběžný zákaz činnosti
10. kapitola – Výslech obviněných
11. kapitola – Obhajoba

Druhá kniha – Řízení v prvním stupni

1. kapitola – Veřejná žaloba
2. kapitola – Příprava veřejné žaloby
3. kapitola – Nekonání
4. kapitola – Rozhodnutí o zahájení soudního řízení
5. kapitola – Příprava hlavního líčení
6. kapitola – Hlavní líčení
7. kapitola – Rozhodnutí v rozsudku výhrady nebo dodatečné nařízení zabezpečovacího opatření (v České republice detence)
8. kapitola – Jednání proti nepřítomným

Třetí kniha – Opravné prostředky

1. kapitola – Obecné předpisy
2. kapitola – Stížnost

3. kapitola – Odvolání

4. kapitola - Dovolání

Čtvrtá kniha – Obnovení prostřednictvím pravomocného rozsudku v neveřejném řízení

Pátá kniha – Účast poškozených na řízení

1. kapitola – Soukromá žaloba (v České republice neexistuje)

2. kapitola – Žaloba poškozeného (vedlejší žaloba)

3. kapitola – Odškodnění poškozených

4. kapitola – Jiná oprávnění poškozených

Šestá kniha – Zvláštní druhy řízení

1. kapitola – Řízení trestním příkazem

2. kapitola – Zajišťovací řízení (např. proti nepřičetnému)

3. kapitola – Řízení o propadnutí a zabavení majetku

4. kapitola – Řízení o udělování pokut právníkům osobám a občanským sdružením

Sedmá kniha – Výkon trestu a náklady řízení

1. kapitola – Výkon trestu

2. kapitola – Náklady řízení

Osmá kniha – Poskytování informací a nahlížení do spisů, jiná využití informací pro účely řízení, správa dat, mezinárodní spolupráce, státní zastupitelství, rejstřík řízení.

Některá oprávnění německých orgánů činných v trestním řízení, které odpovídají českým operativně pátracím prostředkům a odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, jsou v StPO upraveny společně v První knize – Obecné předpisy, v 8. kapitole – Odebrání, dohled nad telefonním spojením, rastrové pátrání, nasazení technických prostředků, utajený vyšetřovatel, prohlídka. Zde je rozdíl proti českému Trestnímu řádu, který upravuje odposlech a záznam telekomunikačního provozu v Hlavě čtvrté – Předběžná opatření a zajištění osob a věcí a odděleně upravuje operativně pátrací prostředky v Hlavě

deváté – Postup před zahájením trestního stíhání. Za lepší variantu lze považovat společné řazení, tedy tak, jak je to řešeno ve StPO, neboť odposlechy a operativně pátrací prostředky spolu bezprostředně souvisí, obvykle jsou nasazovány souběžně, výstupy z nich se vzájemně podporují a doplňují, užití jednoho bez druhého je výrazně neefektivní ve srovnání se společným užitím.

Níže je uveden volný překlad vybraných částí ustanovení První knihy – Obecné předpisy, 8. kapitoly – Odebrání, dohled nad telefonním spojením, rastrové pátrání, nasazení technických prostředků, utajený vyšetřovatel, prohlídka. V překladu je užitá naše právní terminologie, u některých ustanovení je uveden pouze účel – co řeší. V navazujících ustanoveních ze StGB jsou uvedena pouze čísla paragrafů a odstavce, není uvedeno další členění odstavců na věty nebo čísla. V závorkách jsou uvedeny rozdíly od českého práva, nebo vysvětlivky, nebo jiné informace.

První kniha – Obecné předpisy

8. kapitola – Odebrání, dohled nad telefonním spojením, rastrové pátrání, nasazení technických prostředků, utajený vyšetřovatel, prohlídka

§ 100a

- (1) Také bez vědomí dotyčného smí být monitorována a zaznamenávána telekomunikace, když
1. Určité skutečnosti zakládají podezření, že někdo je pachatelem, nebo účastníkem těžkého trestného činu uvedeného v odstavci 2, platí i v případech ve kterých je trestný pokus, začínající pokus (v České republice neexistuje), nebo příprava trestného činu,
 2. Skutek také v daném případě má těžkou závažnost, StGB uvádí, že těžké trestné činy jsou ty, které jsou uvedeny ve StPO v § 100a/2 a
 3. Zjištění skutkového stavu nebo vypátrání místa pobytu obviněného by jinými postupy bylo bezvýsledné, nebo podstatně ztíženo.

(2) Podle § 100a odst. 2 těžkými trestnými činy například jsou:

1. Ze StGB:

- a) Trestné činy proti míru, vlastizrada, ohrožení demokratického právního státu i zeměizrada a ohrožení vnější bezpečnosti, §§ 80 - 82, 84 – 86, 87 – 89a, 94 – 100a,
- b) Úplatkářství a korupce § 108e,
- c) Trestné činy proti obraně státu §§ 109d – 109h,
- d) Trestné činy proti veřejnému pořádku §§ 129 – 130,
- e) Padělání peněz a cenin §§ 146, 151, 152, 152a/3 152b/1,2,3,4,
- f) Trestné činy proti sexuálnímu sebeurčení §§ 176a, 176b, 177/2, 179/5,
- g) Rozšiřování, nabytí a držení dětské a mladistvé pornografie §§ 184b/1,2, 184c/2,
- h) Vražda a zabití §§ 211, 212,
- i) Trestné činy proti osobní svobodě §§ 232 – 233a, 234a, 239a 239b,
- j) Krádež ve skupině § 244/1 a těžká krádež ve skupině § 244a,
- k) Loupeže a vydírání §§ 249- 255,
- l) Vydělečné podílnictví, skupinové podílnictví a vydělečné skupinové podílnictví, §§ 260, 260a,
- m) Praní peněz a zakrývání nelegálních výnosů § 261/1,2,4,
- n) Podvod a počítačový podvod §§ 263/3,5, 263a/2,
- o) Dotační podvod § 264/2,3,5,
- p) Padělání listin §§ 267/3,4, 268/5, 269/3, 275/2, 276/2,
- q) Bankrot § 283a/2,
- r) Trestné činy proti hospodářské soutěži §§ 298, 299, 300/2,
- s) Obecně nebezpečné trestné činy §§ 306-306c, 307/1,2,3, 308/1,2,3, 309/1,2,3,4, 310/1, 313, 314, 315/3, 315b/3, 316a, 316c,
- t) Úplatkářství a uplácení §§ 332, 334,

2. Z Daňového zákona:

- a) Krácení daně § 370/3,
- b) Pašování, vydělečné, násilné, a skupinové § 373,
- c) Zatajení daně § 374/2,

3. Ze Zákona o léčivech:

- a) Trestné činy podle § 95/1,3,
- 4. Z Azylového zákona:
 - a) Návod ke zneužití azylového řízení § 84/3,
 - b) Výdělečný a skupinový návod ke zneužití azylového řízení § 84a,
- 5. Z Pobytového zákona:
 - a) Nelegální převádění cizinců z ciziny § 96/2,
 - b) Nelegální převádění cizinců s následkem smrti a výdělečné a skupinové nelegální převádění cizinců § 97,
- 6. Ze zákona o vnějších ekonomických vztazích:
 - a) Úmyslné trestné činy dle §§ 17, 18,
- 7. Ze zákona o omamných prostředcích:
 - a) Trestné činy dle § 29/3,
 - b) Trestné činy dle §§ 29a, 30/1, 30a, 30b,
- 8. Ze zákona o kontrole chemických látek:
 - a) Trestné činy dle § 19/1,3,
- 9. Ze zákona o kontrole válečných zbraní:
 - a) Trestné činy dle §§ 19/1,2,3, 20/1,2, 20a/1,2,3, 21,
 - b) Trestné činy dle § 22a/1,3,
- 10. Z Národního trestního zákona:
 - a) Genocida § 6,
 - b) Trestné činy proti lidskosti §7,
 - c) Válečné zločiny §§ 8 - 12
- 11. Ze Zákona o zbraních:
 - a) Trestné činy dle § 51/1,2,3,
 - b) Trestné činy dle § 52/1,2c)d) 5,6.
- (3) Nařízení se smí použít pouze proti obviněným, nebo osobám, o kterých na základě určitých skutečností je přijato, že ony jsou pro obvinění rozhodné, nebo od nich pocházejí informace přijaté nebo dále předané, nebo jsou ve spojení s obviněným.
- (4) Pokud jsou prostřednictvím opatření dle odstavce 1 zjištěny informace ze soukromého života, nezužítují se a musí být znehodnoceny.

§ 100b

- (1) Opatření dle § 100a smí být nařízeno soudem na podnět státního zástupce. Při nebezpečí z prodlení může příkaz vydat také státní zástupce. Pokud příkaz státního zástupce nebude během tří pracovních dnů potvrzen soudem, nebude platný. Nařízení se vydává nejvýše na tři měsíce. Prodloužení je možné pokaždé nejvýše na tři měsíce, pokud důvody nařízení, s přihlédnutím k získaným výsledkům vyšetřování, trvají dále.
- (2) Opatření se vydává písemně a obsahuje:
 1. Pokud možno, jméno a adresa dotyčného, proti němuž je opatření nařízeno,
 2. Telefonní číslo nebo jiná identifikace monitorovaného spojení nebo koncového zařízení,
 3. Rozsah a doba opatření a termín ukončení.
- (3) Na základě soudního příkazu jsou telekomunikační operátoři povinni poskytnout Policii součinnost – data v rozsahu uvedeném v příkazu.
- (4) Pominou-li důvody, opatření se neprodleně ukončí.
- (5) Spolkový nejvyšší státní zástupce je povinen předložit jednou ročně zprávu Spolkovému justičnímu úřadu, ve zprávě uvede přehled o nasazených opatřeních v celém Německu, toto se uveřejňuje na Internetu.
- (6) Do zprávy dle odstavce 5 se uvede:
 1. Počet nařízených opatření dle 100a/1,
 2. Počet monitorovacích příkazů dle 100a/1 rozdělený podle:
 - a) První nasazení a prodloužení,
 - b) Pevné linky, mobilní telefony a Internet;
 3. Důvody nasazení – pro jaké trestné činy – přehled, počty.

§ 100c

- (1) Také bez vědomí dotyčného může být technickými prostředky monitorováno a zaznamenáváno mluvené slovo v obydlí, když
 1. Určité skutečnosti zakládají podezření, že někdo je pachatelem, nebo účastníkem těžkého trestného činu uvedeného v odstavci 2, platí i v případech ve kterých je trestný pokus, začínající pokus, (v České republice neexistuje), (na rozdíl od § 100a neobsahuje přípravu trestného činu)

2. Skutek také v daném případě těžkou závažnost,
 3. Na základě určitých skutečností je přijato, že prostřednictvím monitorování obviněného bude dosaženo významného zjištění skutkového stavu věci, nebo vypátrání místa pobytu spoluobviněných a
 4. Zjištění skutkového stavu věci, nebo vypátrání místa pobytu spoluobviněných by jinými postupy bylo bezvýsledné, nebo podstatně ztíženo.
- (2) Těžké trestné činy ve smyslu odstavce 1 jsou:
1. Z trestního zákoníku:
 - a) Trestné činy proti míru, vlastizrada, ohrožení demokratického právního státu i zemězrada a ohrožení vnější bezpečnosti §§ 80 – 82, 89a – 94, 95/3, 96/1, 97b, 97a, 98/1, 99/2 – 100, 100a/4,
 - b) Budování kriminální skupiny § 129/1,4, budování teroristické skupiny §§ 129/1,2,4,5, 129b/1,
 - c) Padělání peněz a cenin §§ 146 – 151, 152, 152a/3, 152b/1,2,3,4,
 - d) Trestné činy proti sexuálnímu sebeurčení §§ 176a/2,3, 177/2, 179/5,
 - e) Rozšiřování, nabytí a držení dětské a mladistvé pornografie §§ 184b/2,
 - f) Vražda a zabití §§ 211, 212,
 - g) Trestné činy proti osobní svobodě §§ 234, 234a, 239a, 239b a otroctví za účelem prostituce §§ 232/3,4,5, 233/3,
 - h) Krádež ve skupině § 244/1 a těžká krádež ve skupině § 244a,
 - i) Těžká loupež a loupež s následkem smrti §§ 250/1,2, 251,
 - j) Loupežné vydírání §§ 255, 253/4,
 - k) Výdělečné podílnictví, skupinové podílnictví a výdělečné skupinové podílnictví, §§ 260, 260a,
 - l) Praní peněz a zakrývání nelegálních výnosů § 261/4,
 - m) Zvlášť těžké uplácení a korupce § 335/1,2,3,
 2. Z Azylového zákona:
 - c) Návod ke zneužití azylového řízení § 84/3,
 - d) Výdělečný a skupinový návod ke zneužití azylového řízení § 84a/1,
 3. Z Pobytového zákona:
 - c) Nelegální převádění cizinců z ciziny § 96/2,

- d) Nelegální převádění cizinců s následkem smrti a výdělečné a skupinové nelegální převádění cizinců § 97,
- 4. Ze zákona o omamných prostředcích:
 - c) Zvlášť těžké trestné činy dle § 29/1,3
 - d) Trestné činy dle §§ 29a, 30/1, 30a,
- 5. Ze zákona o kontrole válečných zbraní:
 - c) Trestné činy dle §§ 19/2, 20/1, 21,
 - d) Trestné činy dle § 22a/1,2,
- 6. Z Národního trestního zákoníku:
 - d) Genocida § 6,
 - e) Trestné činy proti lidskosti §7,
 - f) Válečné zločiny §§ 8 - 12
- 7. Ze Zákona o zbraních:
 - c) Trestné činy dle § 51/1,2,
 - d) Trestné činy dle § 52/1,5.
- (3) Opatření smí být nařízeno pouze proti obviněným a provádí se pouze v obydlí obviněných. V obydlí jiných osob je opatření dovolené pouze, když na základě určitých skutečností přijato je, že
 1. V nařízení dle § 100d/2 obviněný označil, že se tam zdržuje a
 2. Opatření v obydlí obviněných samotných nevede ke zjištění skutkové stavu věci nebo k vypátrání místa pobytu spoluobviněných.
- (4) Opatření smí být nařízeno pouze, pokud na základě určitých skutečností, zvláště ke způsobu monitorování prostoru ve vztahu k monitorování osob navzájem, je přijato, že prostřednictvím monitorování získané informace z oblasti soukromého života nebudou využité. Rozhovory firemní nebo obchodní nejsou obvykle počítány k soukromým informacím. Stejně platí pro hovory o spáchaných trestných činech a hovory o trestných činech, které spáchány budou.
- (5) Soukromé hovory nesmí být použity, záznamy o nich musí být znehodnoceny.

§ 100d

- (1) Opatření podle § 100c smí nařídit místně příslušný senát zemského soudu na návrh státního zástupce. Při nebezpečí z prodlení může opatření nařídit předseda

senátu. Toto nařízení pozbyde platnosti, pokud nebude do tří pracovních dnů potvrzeno trestním senátem. Opatření smí být nařízeno nejdéle na jeden měsíc. Prodloužení je přípustné opět jen na jeden měsíc, pokud vzhledem k výsledkům trvá důvodnost. O prodloužení nad šest měsíců bude rozhodovat vrchní zemský soud.

(2) Opatření se vydává písemně a obsahuje:

1. Pokud možno jména a adresy obviněných, proti kterým se opatření nařizuje,
2. Trestný čin, pro který se opatření nařizuje,
3. Monitorovaný obytný prostor,
4. Způsob, rozsah a doba trvání opatření,
5. Jaké informace mají být opatřením získány a jejich význam pro vyšetřování.

§100e

(1) Pro opatření dle §100c platí ustanovení § 100b/5. Před zveřejněním na internetu spolková vláda informuje spolkový sněm.

(2) Do zprávy dle odstavce 1 se uvádí:

1. Počet nařízených a provedených opatření dle § 100c,
2. Trestné činy, pro které byla opatření nařízena,
3. Zda tento postup vedl k postižení trestné činnosti,
4. Počet monitorovaných obydlí obviněných a jiných osob,
5. Počet monitorovaných obviněných osob a neobviněných osob,
6. Doba trvání opatření, doba prodloužení, doba trvání odposlechových záznamů,
7. Kolik opatření bylo přerušeno (ukončeno předčasně),
8. Kolik osob, proti kterým bylo opatření provedeno, bylo následně vyrozuměno dle § 101/4,6, a z jakých důvodů,
9. Zdali postup přinesl očekávané relevantní výsledky,
10. Zdali postup přinesl další (nad rámec) relevantní výsledky pro trestní řízení,
11. Kdy postup výsledky nepřinesl a proč,
12. Náklady na opatření, rozděleno na náklady za tlumočení a jiné náklady.

§ 100f

- (1) Také bez vědomí dotčených smí být mimo obydlí monitorováno a zaznamenáváno neveřejné mluvené slovo, pokud určité skutečnosti zakládají podezření, že někdo je pachatelem, nebo účastníkem trestného činu uvedeného v § 100a/2, platí i v případě pokusu, a zjištění skutkového stavu věci nebo vypátrání místa pobytu obviněného by jinými postupy bylo bezvýsledné, nebo podstatně ztíženo.
- (2) Toto opatření smí být nařízeno pouze proti obviněným. Proti jiným osobám smí být nařízeno, pokud určité skutečnosti zakládají podezření, že tyto osoby jsou ve spojení s obviněným a zjištění skutkového stavu věci nebo vypátrání místa pobytu obviněného by jinými postupy bylo bezvýsledné, nebo podstatně ztíženo.

§ 100h

- (1) Také bez vědomí dotčených smí být mimo obydlí
 1. Pořizován obrazový záznam,
 2. Za použití technických prostředků, za účelem zjištění skutkového stavu věci vypátrání místa pobytu obviněného, pokud se jedná o trestný čin značného významu a dosažení účelu by jinými postupy bylo bezvýsledné, nebo podstatně ztíženo.
- (2) Toto opatření smí být nařízeno pouze proti obviněným. Proti jiným osobám smí být nařízeno, pokud jsou splněny (současně oba body 1. a 2. níže)
 1. Opatření dle odstavce 1 číslo 1 je dovolené pouze za účelem zjištění skutkového stavu věci, nebo vypátrání místa pobytu obviněného, a dosažení účelu by jinými postupy bylo bezvýsledné, nebo podstatně ztíženo.
 2. Opatření dle odstavce 1 číslo 2 je dovolené pouze, pokud určité skutečnosti zakládají podezření, že dotčená osoba je ve spojení s obviněným.

§ 110a

- (1) Utajený vyšetřovatel smí být nasazen k objasnění trestných činů, když je dostatečně odůvodněno určitými skutečnostmi, že byl spáchán trestný čin značného významu
 1. v oblasti zakázaných narkotik, zbraní, nebo padělání peněz a cenin,
 2. v oblasti obrany státu,

3. za účelem pravidelného zisku nebo navyklým způsobem nebo
4. v organizované skupině, nebo jinak chytře organizovaný

Utajený vyšetřovatel smí být nasazen také, na základě určitých skutečností zakládajících podezření na hrozící opakování trestné činnosti. Opatření smí být použito, pokud by dosažení účelu jinými postupy bylo bezvýsledné, nebo podstatně ztíženo.

- (2) Utajený vyšetřovatel je úředník Policie vystupující pod jinou identitou a pod legendou, které užívá v právním styku.
- (3) Za účelem legendy smí užívat k tomu účelu vyrobené, či pozměněné dokumenty.

§ 110b

- (1) Nasazení utajených vyšetřovatelů je povoleno až po souhlasu státního zástupce. Pokud hrozí nebezpečí z prodlení a nelze rozhodnutí státního zástupce včas dosáhnout, lze úkon provést i bez povolení, není-li do tří pracovních dnů úkon schválen státním zástupcem, tak musí být ukončen. Souhlas je udělen písemně a termínován. Prodloužení je přípustné, dokud důvody nasazení trvají.
- (2) Nasazení
 1. Proti určitému obviněnému nařízeno nebo
 2. Pokud utajený vyšetřovatel vstupuje do obydlí, potřebuje písemný souhlas soudu. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, postačí souhlas státního zástupce. Opatření se ukončí, pokud není do tří pracovních dnů schváleno soudem.
- (3) Identita utajeného vyšetřovatele zůstane utajena i po ukončení nasazení. V dalším trestním řízení, může být identita utajena, vyžaduje-li to ochrana života a zdraví utajeného vyšetřovatele. O utajení rozhoduje orgán, který nasazení odsouhlasil, (tedy státní zástupce, nebo soudce).

Kompetence utajeného vyšetřovatele se řídí zvláštními právními předpisy.

2.5 Porovnání české a německé právní úpravy operativně pátracích prostředků

V České republice pouze trestní zákon vymezuje trestné činy a stanoví trestní sankce, které lze za jejich spáchání uložit.

V Německu je většina trestných činů katalogizována ve StGB, dále pak v právních normách: Daňový zákon, Zákon o léčivech, Azylový zákon, Pobytový zákon, Zákon o vnějších ekonomických vztazích, Zákon o omamných prostředcích, Zákon o kontrole chemických látek, Zákon o kontrole válečných zbraní, Národní trestní zákon, Zákon o zbraních.

V České republice je podle trestního řádu nasazení operativně pátracích prostředků a odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu možné pouze při podezření ze spáchání trestného činu, který je uveden v trestním zákoníku.

V Německu je podle StPO nasazení úkonů možné při podezření ze spáchání trestného činu uvedeného v některém z výše jmenovaných zákonů. V německé právní úpravě se nepoužívá pojem operativně pátrací prostředky, nicméně obdobné úkony tam samozřejmě jsou.

V České republice rozeznáváme stadia trestného činu: Příprava trestného činu, pokus trestného činu a dokonání trestný čin.

V Německu jsou stadia trestného činu: Příprava trestného činu, začínající pokus trestného činu, pokus trestného činu a dokonání trestný čin.

V České republice v Trestním řádu je odposlech a záznam telekomunikačního provozu upraven v části první – Společná ustanovení, v hlavě čtvrté – Předběžná opatření a zajištění osob a věcí. Operativně pátrací prostředky jsou upraveny v části druhé – Přípravné řízení, v hlavě deváté – Postup před zahájením trestního stíhání.

V Německu ve StPO jsou úkony odpovídající našim operativně pátracím prostředkům i odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu upraveny společně v První knize – Obecné předpisy, v 8. kapitole – Odebrání, dohled nad telefonním spojením, rastrové pátrání, nasazení technických prostředků, utajený vyšetřovatel, prohlídka.

V České republice jsou zvláště závažné zločiny stanoveny v trestním zákoníku: zvláště závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.

V Německu těžké trestné činy podle německé obdoby našeho trestního zákoníku – StGB jsou takové trestné činy, které jsou uvedeny ve StPO v § 100a/2. V tomto ustanovení jsou těžké trestné činy jednotlivě vyjmenovány.

2.5.1 Porovnání odposlechů telefonní a internetové komunikace

V České republice podle Trestního řádu, § 88 lze nasadit odposlech a záznam telekomunikačního provozu, pokud je vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, dále pro vyjmenované trestné činy a pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva.

V Německu podle StPO, § 100a/1 lze nasadit odposlech a záznam telekomunikačního provozu, pokud je vedeno řízení pro těžký trestný čin stanovený ve StPO v § 100a/2.

V České republice odposlechy nařizuje soudce na návrh státního zástupce, bez výjimky pro případ nebezpečí z prodlení.

V Německu odposlechy nařizuje soudce na návrh státního zástupce. Při nebezpečí z prodlení může příkaz vydat také státní zástupce. Příkaz státního zástupce nebude platný, pokud nebude během tří pracovních dnů potvrzen soudem.

V České republice se nařízení odposlechů vydává nejvýše na čtyři měsíce. Prodloužení je možné i opakovaně, pokaždé nejvýše na čtyři měsíce.

V Německu se nařízení odposlechů vydává nejvýše na tři měsíce. Prodloužení je možné i opakovaně, pokaždé nejvýše na tři měsíce.

V České republice po pravomocném skončení řízení je stanovena povinnost vyrozumět o odposlechu s výjimkami.

V Německu po pravomocném skončení řízení je stanovena povinnost vyrozumět odposlouchávané osoby o odposlechu s výjimkami (StPO, § 101).

V České republice jsou souhrnné údaje o centrálně uplatněných a vyřízených požadavcích oprávněných orgánů na poskytnutí údajů z databází operátorů utajované ve stupních utajení VYHRAZENÉ až TAJNÉ.

V Německu Spolkový nejvyšší státní zástupce je povinen předložit jednou ročně zprávu Spolkovému justičnímu úřadu, ve zprávě uvede přehled o nasazených opatřeních v celém Německu, toto se uveřejňuje na Internetu. Do zprávy se uvede:

- Počet nařízených opatření dle § 100a/1,
- Počet monitorovacích příkazů dle § 100a/1 rozdělený podle:
 - o První nasazení a prodloužení,
 - o Pevné linky, mobilní telefony, Internet,
 - o Důvody nasazení – pro jaké trestné činy.

2.5.2 Porovnání odposlechů v obydlí

V České republice Podle trestního řádu, § 158d/3 lze sledováním zasahovat do nedotknutelnosti obydlí za použití technických prostředků, pokud je vedeno řízení o úmyslném trestném činu.

V Německu Podle StPO, § 100c lze technickými prostředky monitorovat a zaznamenávat mluvené slovo v obydlí, pokud je vedeno řízení o těžkém trestném činu, uvedeném v § 100c/(2) následuje výčet těžkých trestných činů, který je zredukován oproti základnímu výčtu těžkých trestných činů uvedených v § 100a/(2).

V České republice úkon nařizuje soudce na návrh státního zástupce.

V Německu úkon nařizuje senát zemského soudu na návrh státního zástupce. Při nebezpečí z prodlení může opatření naříditi předseda senátu. Toto nařízení pozbyde platnosti, pokud nebude do tří pracovních dnů potvrzeno trestním senátem.

V České republice se nařízení vydává nejdéle na šest měsíců. Prodloužení je přípustné i opakovaně, opět nejdéle na šest měsíců.

V Německu se nařízení vydává nejdéle na jeden měsíc. Prodloužení je přípustné i opakovaně, opět nejdéle na jeden měsíc.

V České republice o prodloužení rozhoduje ten, kdo úkon povolil.

V Německu o prodloužení nad šest měsíců rozhoduje vrchní zemský soud.

V České republice není stanovena povinnost vyrozumět toho, proti němuž byl úkon nasazen.

V Německu po pravomocném skončení řízení je stanovena povinnost vyrozumět o úkonu s výjimkami. (StPO, § 101)

V České republice není stanovena informační povinnost vůči veřejnosti a politickým subjektům o nasazování tohoto úkonu.

V Německu Spolkový nejvyšší státní zástupce je povinen předložit jednou ročně zprávu Spolkovému justičnímu úřadu, ve zprávě uvede přehled o nasazených opatřeních v celém Německu, toto se uveřejňuje na Internetu. Před zveřejněním na internetu spolková vláda informuje spolkový sněm. Do zprávy se uvádí:

- Počet nařízených a provedených opatření dle § 100c,
- Trestné činy, pro které byla opatření nařízena,
- Zda tento postup vedl k postižení trestné činnosti,
- Počet monitorovaných obydlí obviněných a jiných osob,
- Počet monitorovaných obviněných osob a neobviněných osob,
- Doba trvání opatření, doba prodloužení, doba trvání odposlechových záznamů,
- Kolik opatření bylo přerušeno (ukončeno předčasně),
- Kolik osob, proti kterým bylo opatření provedeno, bylo následně vyrozuměno dle § 101/4,6, a z jakých důvodů,
- Zdali postup přinesl očekávané relevantní výsledky,
- Zdali postup přinesl další (nad rámec) relevantní výsledky pro trestní řízení,

- Kdy postup výsledky nepřinesl a proč,
- Náklady na opatření, rozděleno na náklady za tlumočení a jiné náklady.

2.5.3 Porovnání sledování osob a věcí

V České republice podle trestního řádu, § 158d odst. 2 Trestního řádu lze sledovat s pořizováním zvukových, obrazových a jiných záznamů, pokud je vedeno řízení o úmyslném trestném činu. V Německu podle StPO, § 100f lze mimo obydlí monitorovat a zaznamenávat neveřejné mluvené slovo, pokud je vedeno řízení o těžkém trestném činu, uvedeném v § 100a/2.

Podle StPO, § 100h lze mimo obydlí pořizovat obrazový záznam, pokud je vedeno řízení o trestném činu značné závažnosti.

V České republice sledování ve smyslu ustanovení § 158d odst. 2 Trestního řádu nařizuje státní zástupce.

V Německu sledování nařizuje policejní orgán.

V České republice při nebezpečí z prodlení může policejní orgán zahájit sledování sám. Pokud do 48 hodin nepotvrdí státní zástupce, úkon nebude platný.

V Německu není upraveno, neboť sledování nařizuje přímo policejní orgán.

V České republice po skončení řízení se o úkonu nevyrozumívá.

V Německu po skončení řízení se o úkonu nevyrozumívá.

2.5.4 Porovnání použití agenta

V České republice podle trestního řádu, § 158e lze použít agenta, je-li vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, pro trestný čin spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny,

dále pro vyjmenované trestné činy a pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva.

V Německu Podle StPO, § 110a lze nasadit utajeného vyšetřovatele k objasnění trestných činů značného významu:

- v oblasti zakázaných narkotik, zbraní, nebo padělání peněz a cenin, nebo
- v oblasti obrany státu, nebo
- za účelem pravidelného zisku, nebo
- v organizované skupině, nebo
- jinak chytře organizovaný, nebo
- hrozící opakování trestné činnosti.

V České republice agentem je příslušník Policie České republiky nebo Generální inspekce bezpečnostních sborů, vystupující pod jinou identitou a pod legendou, které užívá v právním styku.

V Německu utajený vyšetřovatel je úředník policie vystupující pod jinou identitou a pod legendou, které užívá v právním styku.

V České republice použití agenta povoluje soudce vrchního soudu na návrh státního zástupce vrchního státního zastupitelství.

V Německu nařizuje státní zástupce.

V České republice není stanoven zrychlený postup pro případ, kdy hrozí nebezpečí z prodlení.

V Německu pokud hrozí nebezpečí z prodlení a nelze rozhodnutí státního zástupce včas dosáhnout, lze úkon provést i bez povolení, není-li do tří pracovních dnů úkon schválen státním zástupcem, tak musí být ukončen.

V České republice není zákonem upravena situace, kdy by agent vstupoval do obydlí, tedy není k tomu oprávněn.

V Německu pokud utajený vyšetřovatel vstupuje do obydlí, potřebuje písemný souhlas soudu. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, postačí k provedení úkonu souhlas státního zástupce. Úkon se ukončí, pokud není do tří pracovních dnů schváleno soudem.

V České republice je prodloužení úkonu možné i opakovaně.

V Německu je prodloužení úkonu možné i opakovaně.

V České republice není Trestním řádem upraven postup týkající se utajování identity agenta po ukončení jeho nasazení a v průběhu dalšího trestního řízení. Nicméně úkon je prováděn ve stupni utajení VYHRAZENÉ.

V Německu identita utajeného vyšetřovatele zůstane utajena i po ukončení nasazení. V dalším trestním řízení, může být identita utajena, vyžaduje-li to ochrana jeho života a zdraví.

2.5.5 Shrnutí nejvýznamnějších rozdílů mezi českou a německou právní úpravou použití operativně pátracích prostředků

V Německu se na internetu každoročně zveřejňují celkové informace o nasazených odposleších pevných telefonů, mobilů a internetové komunikace a mnohem podrobněji informace o odposleších v obydlí. Naproti tomu v České republice jsou tyto informace utajovány.

Za lepší lze považovat německou úpravu, v demokratické společnosti by občané měli mít právo aspoň z části vědět, jak stát nakládá s prostředky, které od občanů vybere na daních, dále je třeba určité míry kontroly nad represivními složkami státu. Pokud by u nás byla obdobná informovanost, zabraňovalo by to vzniku a šíření nepodložených dezinformací.

V Německu je mnohem vyšší stupeň právní ochrany soukromého obydlí. Jeho prolomení je možné jen v případě podezření z nejzávažnějších trestných činů, jen na krátkou dobu, nadstandardní povolovací proces eliminuje možnost zneužití a po skončení řízení platí vyrozumívací povinnost o úkonu s výjimkami. U nás lze nasadit úkon (§ 158d/3 Trestního řádu) do obydlí pro každý úmyslný trestný čin, na dlouhou dobu, povoluje se běžnou procedurou a není zavedena vyrozumívací povinnost s výjimkami.

Opět lze za lepší považovat německou právní úpravu. Odposlech v obydlí je relativně největší zásah do práv a svobod občanů, mnohem větší zásah než odposlech telefonu,

nebo počítače, proto je na místě vyšší ochrana obydlí, tak jak je to v Německu. U nás je to obráceně, telefony mají vyšší ochranu než obydlí.

Sledování, které v Německu nařizuje policejní orgán a u nás státní zástupce, je z pohledu průniku do práv a svobod občanů relativně nejmenší zásah. Úkon probíhá na veřejných místech, nevniká se do obydlí, neodposlouchává se telefonní či jiná elektronická komunikace a už vůbec ne komunikace v obydlí. Tedy z logiky věci by takový úkon měl být nejsnáze a nejrychleji použitelný. U sledování je důležitá operativnost a rychlost nasazení, čehož lze lépe dosáhnout v německé úpravě, kde sledování nařizuje policejní orgán, čili úkon lze použít okamžitě.

V české právní úpravě je z operativně pátracích prostředků nejobtížnější získat povolení k použití agenta. Úkon lze nasadit na poměrně menší množství trestných činů, povolovací agenda je složitá a zdlouhavá, úkon může pro zadavatele (policista řešící případ) provádět pouze specializovaný útvar Policie České republiky. Vzhledem k tomu, že agent neodposlouchává telefony, nevstupuje do obydlí, pouze se s podezřelými stýká na veřejnosti, je oprávněn sledovat včetně pořizování obrazových, zvukových a jiných záznamů a je oprávněn k předstíranému převodu, má daný úkon charakter relativně menšího zásahu do práv a svobod občanů, než odposlech a záznam telekomunikačního provozu a odposlech v obydlí. Porovnání vychází lépe pro německou právní úpravu, kde je použití agenta v rozhodovací kompetenci státního zástupce, úkon je použitelný na mnohem větší okruh trestných činů než u nás, navíc v případě nebezpečí z prodlení může policejní orgán zahájit úkon sám a povolení vyžádat dodatečně, což česká právní úprava neumožňuje.

Další podstatný rozdíl mezi naší a německou úpravou je v přístupu k nasazení úkonů při riziku z prodlení. V Německu je u všech úkonů (charakteru operativně pátracích prostředků) pamatováno na riziko z prodlení, což je pozitivní, neboť v případech, kdy je ohrožen život nebo zdraví osob, nebo hrozí-li rozsáhlá škoda na majetku, je nezbytné konat bezodkladně. V české právní úpravě je riziko z prodlení řešeno jen u sledování osob a věcí a předstíraného převodu.

Podstatné pozitivum německé právní úpravy je její přiměřenost, se kterou řeší míru zasahování do práv a svobod občanů oproti závažnosti trestného činu:

- Relativně nejmenší zásah do práv a svobod občanů je sledování, nařizuje policejní orgán, lze použít na převážnou většinu trestných činů, minimum omezení, žádné vyrozumívání.
- Relativně malý zásah do práv a svobod občanů je použití agenta, povoluje státní zástupce a v případě, má-li agent vstoupit do obydlí, povoluje soudce, lze použít na převážnou většinu trestných činů, minimum omezení, žádné vyrozumívání.
- Relativně velký zásah do práv a svobod občanů je odposlech telefonické a jiné elektronické komunikace, povoluje soudce, lze použít jen na závažné trestné činy, povinnost vyrozumívání s výjimkami, celkové každoroční zveřejňování na internetu.
- Relativně největší zásah do práv a svobod občanů je odposlech v obydlích, povolují soudní senáty vyšších soudů, jen na nejtěžší trestné činy, na krátkou dobu, povinnost vyrozumívání s výjimkami, každoroční velmi podrobné informování spolkové vlády a spolkového sněmu a poté zveřejnění na internetu.

V české právní úpravě není přiměřeně nastaven vztah mezi zásahem do práv a svobod občanů oproti závažnosti spáchaného trestného činu:

- Relativně nejmenší zásah do práv a svobod občanů je sledování, nařizuje státní zástupce, lze použít všechny úmyslné trestné činy, minimum omezení, žádné vyrozumívání.
- Relativně největší zásah do práv a svobod občanů je odposlech v obydlích, nařizuje soud, lze použít všechny úmyslné trestné činy, minimum omezení, žádné vyrozumívání.
- Relativně velký zásah do práv a svobod občanů je odposlech telefonické a jiné elektronické komunikace, nařizuje soudce, lze použít jen na závažné trestné činy, povinnost vyrozumívání s výjimkami.

- Relativně malý zásah do práv a svobod občanů je použití agenta, nařizuje soudce vrchního soudu, lze použít jen na úzce vybrané závažné trestné činy, žádné vyrozumívání.

Německá právní úprava dané problematiky vychází lépe ve srovnání s českou právní úpravou, jak ve prospěch občanů, tak ve prospěch policie. Z pohledu občana zejména proto, že v Německu má mnohem lépe chráněné obydlí, je informován, kolik nejzávažnějších úkonů policie každoročně použila a má z trestního práva větší právní jistotu, zejména v tom, že do jeho práv občana demokratické republiky nebude represivní složka státu zasahovat nepřiměřeným způsobem. Z hlediska policie zejména proto, že v Německu je policie oprávněna nasazovat sledování ze svého rozhodnutí, používat agenta se souhlasem státního zástupce a při riziku z prodlení má vždy zákonem stanovený postup, jak situaci bezodkladně vyřešit.

3 POLICEJNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

3.1 Policejní školy Ministerstva vnitra

Všechny policejní školy stojí mimo strukturu Policie České republiky a podléhají ministerstvu vnitra (ŠTEINBACH, M., 2016, s. 53).

V roce 1992 byla zřízena Policejní akademie České republiky v Praze 4 – Lhotce, která poskytuje vysokoškolské vzdělání v oborech bezpečnostně právních a bezpečnostního managementu.

Do resortního školství v dnešní době dále patří dvě vyšší policejní školy Ministerstva vnitra v Praze a Holešově, které poskytují vzdělání v bezpečnostně právních oborech.

Dne 1. 7. 2015 vznikl Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, který je podřízen prvnímu náměstkovi policejního prezidenta a sdružuje v sobě bývalé další policejní školy a policejní vzdělávací střediska (ŠTEINBACH, M., 2016, s. 53).

3.2 Příprava nových policistů

V současné době může být přijat do služebního poměru občan s minimálně středoškolským vzděláním s maturitou. Po svém nástupu do služebního poměru je povinen absolvovat vzdělávací program Základní odborná příprava na jedné ze dvou policejních škol Ministerstva vnitra, v Praze, nebo v Holešově.

ŠTEINBACH, M., *Čtvrtstoletí Policie České republiky*. 1. vyd. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2016. ISBN 978-80-260-9597-2

Cílem vzdělávacího programu je aby absolvent základní odborné přípravy získal základní kompetence k výkonu policejních činností ve smyslu zákona č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Délka základní odborné přípravy je jeden rok a dělí se na čtyři části:

1 měsíc	nástupní příprava ve školním policejním středisku,
6 měsíců	I. školní část ve vyšších policejních školách MV,
2 měsíce	řízená praxe,
3 měsíce	II. školní část ve vyšších policejních školách MV.

Školní části ve vyšší policejní škole MV obsahuje moduly (VŠP MV v Praze, 2016.):

- Základy práva.
- Řešení přestupku, blokové řízení.
- Trestní řízení a zkrácené přípravné řízení.
- Postavení a úkoly Policie České republiky ve společnosti.
- Pobytová kontrola a doklady cizinců.
- Oprávnění policisty – podání vysvětlení, kontrola totožnosti, pátrání po osobách a věcech, předvedení, zajištění, zadržení, zatčení, cely, eskorty, střežení, osobní prohlídka, vstup do obydlí, nebytových prostor a na pozemek.
- Domácí násilí a vykázaní násilné osoby.
- Hlídková služba, dozorčí služba, činnost operačních středisek.
- Zákroky a úkony prováděné hlídkou.
- Informační a komunikační systémy. Policie ČR.
- Základy kriminalistiky.
- Komunikace a etika policejní práce.
- Dohled nad silničním provozem.
- Příprava k použití donucovacích prostředků a taktika služebních zákroků.

- Příprava k použití zbraně.
- Zdravotnická příprava.
- Rozvoj fyzické zdatnosti.

Vzdělávací program je průběžně hodnocen, zakončení programu obsahuje písemný didaktický test, testu prověrku tělesné zdatnosti, prověřkové cvičení ze střelby a použití donucovacích prostředků. Hodnocení se vyjadřuje: splnil – nesplnil.

3.3 Další policejní vzdělávání

Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy Policejního prezidia České republiky nabízí řadu programů, které mohou policisté nepovinně absolvovat za účelem rozvoje svých kompetencí. (Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy PP ČR, 2016.) Programy jsou rozděleny podle jednotlivých služeb a policejních činností.

3.3.1 Služební příprava příslušníků Policie České republiky

Vzdělávací programy služební přípravy příslušníků Policie České republiky obsahují kurzy obecné povahy, jsou určeny pro policisty napříč službami. Mezi tyto kvalifikační kurzy patří zejména kurz před přidělením zbraně, poskytování první pomoci, problematika korupce, taktika zákroku, specializační kurzy na použití dlouhých zbraní, příprava pro zahraniční mise, kurzy pro instruktory a další.

3.3.2 Služba pořádkové policie

Vzdělávací programy pro Službu pořádkové policie obsahují zejména kvalifikační kurzy pro policisty územních odborů, vedoucí a zástupce vedoucích na organizačních článcích.

Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy PP ČR – Vzdělávací programy 2016

Dále například kurzy na získání dovedností při řešení problémů domácího násilí, diváckého násilí a kriminality menšin.

3.3.3 Služba dopravní policie

Vzdělávací programy pro Službu dopravní policie obsahují zejména kvalifikační kurzy pro dopravní policisty, vedoucí a zástupce na organizačních článcích, dále například kurzy na řešení dopravních nehod, obsluhu radaru a silniční kontrolu přepravy nebezpečných věcí.

3.3.4 Služba kriminální policie a vyšetřování

Vzdělávací programy pro Službu kriminální policie obsahují větší množství kvalifikačních kurzů, například kvalifikační kurz pro policisty SKPV, operativně pátrací činnosti, operativní dokumentace, kriminalistický technik, výslech osob mladších 15 let, ohledání místa činu, finanční šetření, odčerpávání výnosů z trestné činnosti a další.

3.3.5 Služba cizinecké policie

Vzdělávací programy pro Službu cizinecké policie obsahují zejména kvalifikační kurzy zaměřené na vyhodnocování cestovních dokladů, zákroky při zajištění cizinců, dále například kurzy na ochranu vzdušných hranic.

3.3.6 Další kvalifikační kurzy

Pro další služby Policie České republiky a jejich specifické činnosti je pořádána řada kvalifikačních kurzů, například pro služební kynologii a hipologii (služební psi a koně), potápěčské činnosti a činnosti ve výškách, pyrotechnickou činnost, pro Ochrannou

službu, operační střediska, řízení motorových vozidel v zátěžových situacích, manažerské kurzy, kurzy obsluhy informačních systémů policie a další.

3.4 Mezinárodní vzdělávací programy

Skupina mezinárodního policejního vzdělávání Policejního prezidia České republiky zajišťuje mezinárodní vzdělávání ve spolupráci se zahraničními institucemi. (Skupina mezinárodního policejního vzdělávání PP ČR, 2016.)

3.4.1 Evropská policejní akademie CEPOL

V roce 2001 rozhodnutím Evropské komise byla založena Evropská policejní akademie, European Police College – CEPOL, která od roku 2004 sídlí ve Velké Británii ve městě Bramshill, je financována z rozpočtu Evropské unie. Hlavním úkolem CEPOL je vzdělávání středního a vyššího managementu policejních sborů států Evropské unie. CEPOL dále vytváří a propojuje národní výcviková střediska členských států, ve který pořádá ročně kolem 80 kurzů s bezpečnostně právní tematikou.

3.4.2 Protikorupční akademie IACA

V roce 2010 byla založena mezinárodní organizace Protikorupční akademie, International Anti Corruption Academy – IACA, Česká republika byla jedním ze zakládajících států. Protikorupční akademie sídlí v Rakousku ve městě Laxenburg u Vídně. Hlavním cílem akademie je zlepšení vědomostí v oblasti boje proti korupci prostřednictvím vzdělávání, výcviku a výzkumu. Je určena pro pracovníky státní správy, zejména soudce státní zástupce a policisty. Od roku 2012 akademie nabízí vysokoškolské vzdělání v magisterském stupni, titul MACS – Master in Anti-Corruption Studies.

Skupina mezinárodního policejního vzdělávání PP ČR – Mezinárodní vzdělávací programy 2016

Celková délka studia je 18 měsíců, školné na celý program činí 22.000,- EUR, cena zahrnuje studijní materiály a stravu. Akademie dále nabízí kratší vzdělávací programy, například letní školu protikorupčních studií.

3.4.3 Marshallovo Centrum

Evropské centrum pro bezpečnostní studia je organizace, která působí v České republice při americké ambasádě v Praze. Zaměřuje se na výcvik vybraných policejních a armádních pracovníků v oblastech civilní bezpečnosti, hrozeb terorismu a spolupráce Evropské unie a Spojených států amerických. Veškeré náklady na studium českých expertů jsou hrazeny Marshallovým centrem. Výukovými jazyky jsou angličtina, němčina a ruština, školení probíhají nejčastěji v Německu ve městě Garmisch-Partenkirchen.

3.4.4 Středoevropská policejní akademie MEPA

Založena v roce 2001 středoevropskými zeměmi: Česká republika, Německo, Slovensko, Švýcarsko, Rakousko, Maďarsko a Slovinsko. Stěžejní aktivitou MEPA je každoroční kurz boje proti organizovanému zločinu, délka výuky je 7 týdnů a probíhá ve všech sedmi členských státech MEPA. Dále každoročně pořádá speciální kurz pro cizineckou policii v délce 4 týdnů, opět pro policisty všech členských států MEPA. Dále pořádá jazykové kurzy a zprostředkovává výměnu poznatků o aktuálních trendech v bezpečnostně právní problematice.

3.5 Návrh na zavedení e-learningu do vzdělávání policistů

V současné době mají policisté přístup ke kvalitní výpočetní technice a Policie České republiky je vybavena výkonnými servery, tedy je dán základní technický předpoklad pro zavedení e-learningu, jako prostředku ke zvyšování kvality a efektivity policejního vzdělávání prostřednictvím moderních informačních a komunikačních technologií. Policie České republiky dosud nevyužívá e-learning pro vzdělávání svých pracovníků, nicméně existují dobré předpoklady i důvody pro jeho zavedení, zejména pro příslušníky SKPV, u nichž je dán větší požadavek průběžné vzdělávání.

Velkým přínosem by byla časová úspora, policisté by již nemuseli navštěvovat několikadenní až několikátýdenní specializační kurzy, často v jiném městě, než je jejich pracoviště, namísto toho by mohli absolvovat e-learningové vzdělávání při běžném výkonu služby, ze své kanceláře, ze svého počítače. Došlo by také i k úspoře nákladů za ubytování účastníků kurzů a dopravu do místa jejich konání.

Maněna uvádí přínosy e-learningových kurzů (MANĚNA, V., 2015, s. 36-37):

- Možnost volby vlastního tempa výuky a doby, kdy se výuce budou věnovat.
- Aktuálnost informací oproti současným vzdělávacím prostředkům.
- Snadnější zapamatovatelnost daná multimediálními prvky výuky, například krátké instruktážní filmy s praktickými příklady, obrázky, text, mluvené slovo.
- Pokročilé nástroje ověřování nabytých znalostí, včetně zpětné vazby pro účastníka, co odpověděl správně, co špatně a jak je správná odpověď.
- Lepší komunikace mezi lektory a účastníky kurzu, tedy nejen synchronní komunikace, jako při klasické výuce, ale také asynchronní komunikace, tematická diskuzní fóra, e-mail a podobně.
- Motivace zaměstnanců k dalšímu vzdělávání prostřednictvím lepší dostupnosti a vyšší atraktivity vzdělávacích kurzů, získáním certifikátu.

MANĚNA, V. a kol. *Moderně s Moodle Jak využít e-learning ve svůj prospěch?* Vydavatel CZ.Nic, z. s. p. o., 2015. ISBN 978-80-905802-7-5.

- Možnost proškolit vyšší počet osob při nižších nákladech, tedy efektivita.
- Možnost čerpání grantů z Evropské unie, která poskytuje finanční prostředky na vzdělávání státních úředníků.
- Vyšší systematičnost vzdělávání.
- Vedlejším efektem by bylo zlepšení kompetencí a dovedností při práci s výpočetní technikou.

System pro řízení vzdělávání (LMS – Learning management system) by musel být umístěn na policejním Intranetu odděleně od Internetu, aby nedocházelo k nežádoucím únikům informací.

Identifikace účastníků kurzů by byla prováděna pomocí přihlašovacích údajů (přihlašovací jméno a heslo) stejných jako používají pracovníci k přístupům do informačních systémů Policie České republiky.

E-learningové vzdělávací kurzy by měly být zakončeny obdržením certifikátu o úspěšném absolvování kurzu. Certifikát by byl založen také do personálního svazku policisty, nebo civilního zaměstnance.

K e-learningovému vzdělávání by bylo možné využít LMS Moodle, jehož licence je GPL – General public license, tedy je možné systém bezplatně využívat k nekomerčním i komerčním účelům. LMS Moodle lze stáhnout z oficiální stránky <http://moodle.org>. Kromě bezplatnosti je výhodou LMS Moodle to, že má otevřený zdrojový kód (text programovacího jazyka), tedy programátoři mohou systém modifikovat podle vzdělávacích potřeb organizace. Vzhledem k širokému rozšíření LMS Moodle lze snadno získat podporu specializovaných firem i českou lokalizaci produktu, nicméně správu systému (údržba, aktualizace, zálohování, správa uživatelských účtů, uživatelská podpora, školení, atd.) by prováděli programátoři Policie České republiky a tvorbu vzdělávacích kurzů by zajišťovali pracovníci policejního vzdělávání.

Kromě LMS Moodle by bylo možné použít komerční LMS Blackboard Learn, jedná se o vysoce kvalitní systém, avšak jeho pořízení je nákladné, proto není tak rozšířen jako LMS Moodle (celosvětově nejrozšířenější LMS).

3.5.1 Základní informace o funkcích LMS Moodle

Maněna uvádí příklady prostředků použitelných v LMS Moodle (MANĚNA, V., 2015, s. 81-82):

- Vytváření vzdělávacích kurzů.
- Automatické i manuální testování a klasifikaci účastníků kurzů.
- Rozdělení testů dle obtížnosti.
- Auto – testy pro ověření pochopení probírané látky.
- Používání různých systémů hodnocení podle různých kritérií.
- Sledování pokroku účastníků kurzů.
- Databáze testů a úloh (tzv. Banka úloh).
- Kopírování a modifikace testů.
- Vzájemné sdílení materiálů mezi jednotlivými kurzy.
- Export známek do jiných systémů a obráceně import známek z jiných systémů.
- Modul na tvorbu certifikátů.
- Diskuze v tematických diskuzních fórech.
- Nástroje zpětné vazby, účastníci mohou hodnotit, co se jim na kurzu líbí a co ne.
- Nástroje na tvorbu průzkumu, dotazníku.
- Kompatibilita s externími aplikacemi na tvorbu a úpravu obrázků, filmů, zvuků a textů, integrace s MS Office 365.
- Otevřený systém, který mohou programátoři volně modifikovat.
- Obsahuje plánovací kalendář.
- Možnost úpravy uživatelského rozhraní.

MANĚNA, V. a kol. *Moderně s Moodle Jak využít e-learning ve svůj prospěch?* Vydavatel CZ.Nic, z. s. p. o., 2015. ISBN 978-80-905802-7-5.

- K systému lze přistupovat nejen ze stolního počítače, nebo notebooku, ale také z „chytrých“ mobilních telefonů.
- Možnost úpravy uživatelského rozhraní.

3.5.2 Distanční text

Na rozdíl od klasických učebních textů by měly být texty pro e-learning koncipovány ve formě distančních textů, které splňují následující kritéria (MANĚNA, V., 2015, s. 137-140):

- Text by měl být přizpůsoben určité cílové skupině.
- Srozumitelnost, zejména vysvětlit použité zkratky a cizí slova.
- Názornost, vkládat zejména krátké instruktážní videa, animace, zvukové ukázky, obrázky, grafy a podobně.
- Text na více místech prokládat aktivizačními prvky, zejména příklady z praxe a osobní zkušenosti, což částečně nahrazuje nepřítomnost lektora.
- Text by měl být rozdělen na menší celky, neboť účastníci kurzů budou studovat po kratších časových úsecích.
- Na konci celku použít nástroje na ověření že účastník látku pochopil, například kontrolní otázky, nebo auto – testy.
- Vkládat částečná i celková shrnutí textu, vyzdvihnout nejdůležitější informace.
- Navrhovat úkoly, jejichž cílem je procvičení a upevnění získaných znalostí.
- Uvádět odkazy na doporučenou literaturu a další dostupné zdroje.

Jednotky výuky by měly mít následující strukturu (MANĚNA, V., 2015, s. 141-145):

- Cíle, tedy vymezení toho, co by měl účastník umět po prostudování výukové jednotky. Například: Rozpozná, analyzuje a v praxi aplikuje určitou kompetenci.
- Časová náročnost všech aktivit spojených se zvládnutím výukové jednotky, uvést jen přibližně, neboť každý má jiné tempo.

MANĚNA, V. a kol. *Moderně s Moodle. Jak využít e-learning ve svůj prospěch?* Vydavatel CZ.Nic, z. s. p. o., 2015. ISBN 978-80-905802-7-5.

- Klíčové pojmy, nebo pojmy k zapamatování, zejména odborné termíny, cizí slova a zkratky.
- Výukový text podle výše uvedených zásad tvorby distančního textu.
- Kontrolní otázky, na něž si účastník odpoví sám pro sebe.
- Auto – testy pro ověření pochopení probrané látky.
- Úkoly a cvičení jak získané poznatky aplikovat v praxi.
- Souhrn.
- „Ostré“ testy.
- Doporučená literatura a další zdroje.
- Použité zdroje.

3.5.3 Příklady možného využití e-learningu ve vzdělávání policistů

Pro všechny policisty i civilní zaměstnance Policie České republiky by mohl být využíván e-learning při povinných proškolení z BOZP (bezpečnost a ochrana zdraví při práci). Další využití e-learningu by bylo možné při školení řidičů, seznamování s novými právními normami a interními akty řízení, dále opakovaná školení o nakládání s utajovanými informacemi. Noví policisté by mohli prostřednictvím e-learningu absolvovat teoretickou část přípravy k použití zbraně. E-learning by jistě našel využití v průběhu základní odborné přípravy nových policistů, zejména v souběhu s praktickou částí přípravy na základních útvarech. Prostor pro široké využití e-learningu představuje vzdělávání policejních manažerů, kteří jsou vysoce zaneprázdněni, ale silně motivováni k dalšímu vzdělávání. Pracovně vytížení manažeři těžko hledají čas na prezenční absolvování vzdělávacích kurzů, e-learning by pro ně představoval ideální řešení průběžného vzdělávání. E-learning by byl mimořádným přínosem pro pracovníky SKPV, neboť požadavky na jejich průběžné vzdělávání jsou nejvyšší, specializačních kurzů pro SKPV je několikanásobně více než kurzů pro ostatní složky Policie České. Dále jsou na pracovníky SKPV kladeny požadavky na včasnou reakci na měnící se trendy páchaní trestné činnosti a včasnou reakci na nové trendy v technologiích, jejich využití při práci SKPV a reakci na jejich zneužití pachateli trestné činnosti.

Toto všechno vyžaduje rychlé, časově nenáročné a logisticky dostupné, průběžné vzdělávání po celou dobu trvání služebního poměru, což by mohlo výborně splňovat právě e-learningové vzdělávání.

3.5.4 Návrh využití e-learningu při vzdělávání pracovníků SKPV na úseku operativně pátracích prostředků, podpůrných operativně pátracích prostředků a odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu

Návrh, jak by mohla vypadat struktura e-learningového specializačního kurzu určeného pro pracovníky SKPV.

Cíle kurzu – absolventi kurzu budou ovládat dovednosti:

- Posuzovat kdy a jaké operativně pátrací prostředky použít při řešení konkrétních trestních věcí.
- Vyžadovat nasazení operativně pátracích prostředků od státních zastupitelství a soudech.
- Spolupracovat se specializovanými pracovišti Policie České republiky při nasazení a využívání operativně pátracích prostředků.
- Analyzovat výstupy z operativně pátracích prostředků a určovat další postupy operativního rozpracování trestních věcí.
- Vyhodnocovat výstupy z operativně pátracích prostředků a zpracovat je jako důkazy pro trestní řízení.
- Spolupracovat se zahraničními partnery při využití operativně pátracích prostředků.
- Ukončovat nasazení operativně pátracích prostředků po stránce technické i administrativní.
- Aplikovat podpůrné operativně pátrací prostředky.
- Vyžadovat, aplikovat, analyzovat a vyhodnocovat odposlech a záznam telekomunikačního provozu.

Časová náročnost:

Tři bloky výukového textu obsahujícího celkem 21 kapitol, čas na zvládnutí jedné kapitoly cca. 3 hodiny, tedy celkem cca. 63 hodin. Dále opakování každého bloku a ostré testy cca. 5 hodin, tedy celkem 15 hodin. Celý kurz by trval cca. 68 hodin.

Klíčové pojmy:

Předstíraný převod, sledování osob a věcí, přeshraniční sledování, použití agenta, informátor, krycí prostředky, krycí doklady, zabezpečovací technika, zvláštní finanční prostředky, odposlech a záznam telekomunikačního provozu, utajované informace.

Návrh struktury výukového distančního textu, rozděleno na kapitoly ve třech blocích:

Blok I. Operativně pátrací prostředky.

- 1) Operativně pátrací prostředky, úvod do problematiky, právní normy.
- 2) Utajování a odtajňování operativně pátracích prostředků.
- 3) Vyžadování nasazení operativně pátracích prostředků.
- 4) Spolupráce se specializovaným pracovišti Policie České republiky při nasazování, vytěžování a ukončení operativně pátracích prostředků.
- 5) Spolupráce se zahraničními policejními sbory při nasazování, vytěžování a ukončení operativně pátracích prostředků.
- 6) Aplikace, analýza a vyhodnocení nasazených operativně pátracích prostředků.
- 7) Získávání a zpracování důkazů pro trestní řízení.
- 8) Ukončení nasazených operativně pátracích prostředků.

Blok II. Podpůrně operativně pátrací prostředky.

- 1) Podpůrně operativně pátrací prostředky, úvod do problematiky, právní normy.
- 2) Utajování a odtajňování podpůrných operativně pátracích prostředků.
- 3) Nasazování a spolupráce při vytěžování a ukončení podpůrných operativně pátracích prostředků.

- 4) Aplikace, analýza a vyhodnocení nasazených podpůrných operativně pátracích prostředků.
- 5) Získávání a zpracování důkazů pro trestní řízení.
- 6) Ukončení nasazených podpůrných operativně pátracích prostředků.

Blok III. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu.

- 1) Odposlech a záznam telekomunikačního provozu, úvod do problematiky, právní normy.
- 2) Utajování a odtajňování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu.
- 3) Vyžadování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu.
- 4) Spolupráce se specializovaným pracovišti Policie České republiky při nasazování, vytěžování a ukončení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu.
- 5) Aplikace, analýza a vyhodnocení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu.
- 6) Získávání a zpracování důkazů pro trestní řízení.
- 7) Ukončení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu.

Každá kapitola by na konci obsahovala auto – test, ihned opravený, opakovatelný do správného vyplnění, neklasifikovaný, dále úkoly k procvičení, doporučenou literaturu a další zdroje a použitou literaturu.

Po absolvování celého bloku by následovalo shrnutí a opakování důležitých pojmů.

Po shrnutí a zopakování každého bloku by následoval „ostrý“ test s pěti pokusy.

Po úspěšném složení testů ze všech tří bloků by účastník získal certifikát, který by se mu zakládal do personálního svazku a byl by uznávaný v rámci Policie České republiky. V případě neúspěchu by mohl účastník celý kurz, nebo jednotlivé bloky (které se mu nepodařilo úspěšně splnit) opakovat bez jakýchkoli sankcí.

Úplně na závěr by bylo vhodné zavést využití zpětné vazby, například formou dotazníku.

Shrnutí

Policejní vzdělávání je dobře propracované po stránce kvality i kvantity, nicméně existují v této oblasti tři problémy. V současné době činí „podstavy“ u Policie České republiky cca. 1.500 volných pracovních míst z celkového plánovaného stavu cca. 41.000 zaměstnanců. Tato situace vede, kromě jiných příčin, k vysokému pracovnímu vyčerpání většiny policistů i občanských zaměstnanců, čímž je minimalizován prostor k jejich dalšímu vzdělávání v rámci specializačních kurzů, nebo mezinárodního studia. Tento problém by mohlo z velké části vyřešit zavedení e-learningu do policejního vzdělávání.

Druhým problémem je, že Policie České republiky ani Ministerstvo vnitra nemají střední školu, která by poskytovala středoškolské vzdělání s maturitou absolventům základních škol. Policie České republiky patří k největším tuzemským zaměstnavatelům a každoročně přijímá několik set nových zaměstnanců, převážně se středoškolským vzděláním s maturitou. Tito noví zaměstnanci však mají vzdělání v jiných oborech, nikoli v bezpečnostně právním oboru, jehož základy získávají až u Policie České republiky při základní odborné přípravě. Vážným problémem je nízká fyzická zdatnost uchazečů, která navíc v posledních letech vykazuje sestupnou tendenci. Resortní střední škola s maturitou v bezpečnostně právním oboru v kombinaci se zařazením sportovní přípravy do výuky (atletika, plavání, silové a bojové sporty), by v delším časovém horizontu přinesla kvalitativní vzestup celé Policie České republiky.

Třetím nedostatkem je malé využívání moderních metod ve vzdělávání policistů a civilních zaměstnanců Policie České republiky, chybí zejména využití e-learningu.

ZÁVĚR

První kapitola zabývající se kriminalitou jako sociálním problémem ukázala obtížnost prosazování dobrých myšlenek do praxe a udržení přijatých právních norem po delší časový úsek. Ve starověkém Římě bylo známo, jak kriminalitu účinně potlačovat prostřednictvím legislativy, avšak přijaté zákony se neudržely dlouho. Římské právo může i v naší době poskytnout náměty pro legislativní opatření ke snižování kriminality.

Francouzští myslitelé sedmnáctého a osmnáctého století přišli s atraktivními teoriemi, které by snížily kriminalitu a zlepšily společenský systém, ale nedošlo k jejich uvedení do praxe. Nutno podotknout, že tito myslitelé se inspirovali v Antice.

Z pohledu jednoho z cílů práce – nalezení poučných příkladů z historie, lze vyzdvihnout přínosné podněty:

- Mírnit velké majetkové rozdíly mezi lidmi.
- Postihovat majetek osob páchající trestnou činností.
- Kvalitně vychovávat a vzdělávat děti a mládež.
- Dbát na dobré mravy ve společnosti.
- Udržovat spravedlivý právní systém.

V druhé kapitole jsou srovnány právní úpravy operativně pátracích prostředků České republiky a Spolkové republiky Německo. Porovnání vyšlo celkově lépe pro německou právní úpravu.

Německá právní úprava poskytuje vyšší ochranu práv a svobod občanů, zejména obydlí má vysokou právní ochranu. Pozitivně lze hodnotit zpětnou společenskou kontrolu nejzávažnějších úkonů prostřednictvím každoročního zveřejňování na internetu, týká se odposlechů v obydlí a odposlechů telefonní a internetové komunikace. Na druhou stranu

sledování, tj. menší zásah do práv a svobod občanů, spadá do pravomoci policie, což je výhodné pro rychlost a operativnost úkonu.

Německá právní úprava umožňuje operativní nasazení agenta při podezření ze spáchání závažných trestných činů, což je přínosné zejména při odhalování trestné činnosti organizovaných skupin pachatelů a organizovaného zločinu jako celku. Německá právní úprava u každého úkonu při využívání operativně pátracích prostředků systematicky řeší postup pro případ nebezpečí z prodlení, což je pro praktické využití velmi důležitý aspekt každé právní úpravy.

Z hlediska hlavního cíle práce, tedy nalezení inspirativních podnětů z německé právní úpravy, lze konstatovat, že tento cíl byl splněn. Trestnímu právu České republiky by prospělo integrovat některá ustanovení německé právní úpravy operativně pátracích prostředků, nicméně tomu by muselo předcházet její důkladné prostudování a posouzení příslušnými odborníky.

Třetí část diplomové práce se zabývá policejním vzděláváním, tedy vzděláváním dospělých. Vysokoškolské vzdělání v oborech bezpečnostně právních a bezpečnostním managementu zajišťuje na vysoké úrovni Policejní akademie České republiky. Základní odborná příprava nových policistů poskytuje absolventům celkový přehled o hlavních činnostech Policie České republiky. Specializačních kurzů je dostatek. Přístup k zahraničnímu vzdělávání je také na vysoké úrovni. Přesto existují další možnosti vedoucí k zefektivnění vzdělávacích prostředků.

S přihlédnutím k jednomu z cílů práce – analyzovat policejní vzdělávání, je možno uvést, že policejní vzdělávání je svým zaměřením do praxe, rozsahem i kvalitou na dobré úrovni. Navrhnout lze obnovení policejního středoškolského vzdělávání zakončeného maturitní zkouškou, určené pro absolventy základních škol. Dále lze navrhnout zavedení e-learningu do policejního vzdělávání.

K úspěšnému potírání kriminality je nezbytné disponovat jednak dostatečným počtem odborníků vzdělaných v bezpečnostních a právních oborech, ve středoškolském i vysokoškolském stupni vzdělání.

A dále disponovat detailně propracovanou legislativou, která je stabilní, poskytuje vysoký stupeň právní jistoty, přitom však je aktualizována tak, aby včas reagovala na nové trendy v páchání trestné činnosti a zneužívání nových technologií k páchání trestné činnosti.

Závěrem lze shrnout zásadní teze.

České právní úpravě operativně pátracích prostředků by prospělo využití řady podnětů z německého právního systému. Zajišťování výnosů z trestné činnosti dlouhodobě postrádalo možnost postihnout nelegálně získaný majetek mimotrestními prostředky, nicméně nový zákon o prokazování původu majetku je významným příslibem do budoucnosti. Vzdělávání v bezpečnostních a právních oborech je v České republice kvalitní, ale kapacitně poddimenzované. Prospěšné by bylo zavést resortní (Ministerstvo vnitra) středoškolské vzdělávání s maturitou v bezpečnostně právním oboru pro absolventy základních škol. Tímto opatřením by se vytvořila personální základna pro potřeby Policii České republiky. K vyšší efektivitě policejního vzdělávání by prospělo zavést a využívat moderní vzdělávací metody, zejména e-learning. Větší finanční prostředky než dosud by bylo třeba dlouhodobě investovat do socializace, výchovy a vzdělávání dětí, zvláště v předškolním věku.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BENEŠ, M. *Andragogika*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014.

ISBN 978-80-247-4824-5.

CEJP, M. *Organizovaný zločin v České republice III*. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. ISBN 80-7338-027-7.

DRLÍK, M. a kol. *Moodle: Komplettní průvodce tvorbou a správou elektronických kurzů*. 1. vyd. Brno: Vydavatelství Computer Press, 2013. ISBN 978-80-251-3759-8.

DVOŘÁČEK, Z. a kol. *Základy činnosti policejních služeb služba kriminální policie a vyšetřování cizinecká a pohraniční policie*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2004. ISBN 80-7251-163-7.

FIRSTOVÁ, J. *Kriminalita mládeže v sociálních souvislostech*. 1. vyd. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-521-0.

FISCHER, S. a ŠKODA, J. *Sociální patologie. Analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. Praha: Grada Publishing, 2009.

ISBN 978-80-247-2781-3.

HORÁLKOVÁ, M. *Německo – český právní slovník*. 2. vyd. Voznice: Vydavatelství Leda, 2010. ISBN 978-80-7335-250-9.

HORÁLKOVÁ, M. *Česko – německý právní slovník*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-275-2.

JAKOVLEV, A. M. *Zločinnost a sociální psychologie*. Překlad: PŘENOSILOVÁ, H. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Orbis, 1973.

JANDOUREK, J. *Sociologie zločinu*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Portál, 2011.

ISBN 978-80-262-0026-0.

MACHIAVELLI, N. *Úvahy o vládnutí a o vojenství*. Překlad HAJNÝ, J. Praha: Nakladatelství Argo, 2001. ISBN 80-7203-391-3.

MANĚNA, V. a kol. *Moderně s Moodle Jak využít e-learning ve svůj prospěch?* Vydavatelství CZ.Nic, z. s. p. o., 2015. ISBN 978-80-905802-7-5.

- MONTESQUIEU, Ch. *O duchu zákonů*. Překlad LYER, S. Reprint původního vydání z roku 1947. Dobrá Voda: Vydavatel Aleš Čeněk, 2003. ISBN 80-86473-30-9.
- PORADA, V. a kol. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-477-0.
- PRŮCHA, J. a VETEŠKA, J. *Andragogický slovník*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-4748-4.
- ROUSSEAU, J. J. *O společenské smlouvě*. Překlad VESELÁ, J. Reprint původního vydání z roku 1949. Dobrá Voda: Vydavatel Aleš Čeněk, 2002. ISBN 80-86473-10-4.
- RŮŽIČKA, M. *Přípravné řízení a stádium projednání trestní věci v řízení před soudem*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství LexisNexis CZ, 2005. ISBN 80-86199-93-2.
- SKŘEJPEK, M. *Římské právo v datech*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 1997. ISBN 80-7179-123-7.
- ŠÁMAL, P. a kol. *Velký komentář Trestní řád*. 7. vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-465-0.
- ŠÁMAL, P. a kol. *Velký komentář Trestní zákoník*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-109-3.
- ŠTEINBACH, M., *Čtvrtstoletí Policie České republiky*. 1. vyd. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2016. ISBN 978-80-260-9597-2.
- VETEŠKA, J. *Mediace a probace v kontextu sociální andragogiky*. 1. vyd. Praha: Vydavatelství Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-898.
- VODÁK, J., KUCHARČÍKOVÁ, A. *Efektivní vzdělávání zaměstnanců*. 2. vyd. Praha: Vydavatelství Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3651-8.
- VONDRUŠKA, F. a kol. *Odčerpávání majetku pocházejícího z nelegitimních zdrojů mimotrestními prostředky*. Praha: Nakladatelství Scientia, 2010. ISBN 978-80-86960-65-4.

Seznam použitých českých zákonů

ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb. ze dne 29. 11. 1961 o trestním řízení soudním (Trestní řád), v platném znění.

ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. 1. 2009 Trestní zákoník, v platném znění.

ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. ze dne 17. 7. 2008 o Policii České republiky, v platném znění.

ČESKO. Zákon č. 17/2012 Sb. ze dne 8. 12. 2011 o Celní správě České republiky v platném znění.

ČESKO. Zákon č. 555/1992 Sb. ze dne 17. 12. 1992 o Vězeňské službě a justiční strážích České republiky v platném znění.

ČESKO. Zákon č. 300/2013 Sb. ze dne 21. 8. 2013 o Vojenské policii a o změně některých zákonů (zákon o Vojenské policii) v platném znění.

ČESKO. Zákon č. 341/2011 Sb. ze dne 6. 11. 2011 o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů v platném znění.

ČESKO. Zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. 12. 1992 Ústava České republiky, v platném znění.

ČESKO. Zákon č. 2/1993 Sb. ze dne 16. 12. 1992 Listina základních práv a svobod v platném znění.

ČESKO. Zákon č. 321/2016 Sb. ze dne 6. 9. 2016 kterým se mění některé zákony v souvislosti s prokazováním původu majetku v platném znění.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

LUBELCOVÁ, G. *Kriminalita ako spoločenský fenomén*. 1. vyd. Bratislava: Nakladateľství Veda, 2009. ISBN 978-80-224-105-19.

Seznam použitých internetových zdrojů

NĚMECKO. Strafprozeßordnung (StPO). Ze dne 12. 9. 1950, ve znění uveřejněném dne 7. dubna 1987, v platném znění. Dostupné z <http://www.gesetze-im-internet.de>.

NĚMECKO. Strafgesetzbuch (StGB). Ze dne 15. 5. 1871, ve znění uveřejněném dne 13. listopadu 1998, v platném znění. Dostupné z <http://www.gesetze-im-internet.de>.

SEZNAM ZKRATEK

PČR – Policie České republiky

PP ČR – Policejní prezidium České republiky

SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování

OOD – Odbor operativní dokumentace

TŘ – Trestní řád

TZ – Trestní zákoník

StPO – Strafprozeßordnung – Trestní procesní řád Spolkové republiky Německo

StGB – Strafgesetzbuch – Trestní zákoník Spolkové republiky Německo

VŠP MV – Vyšší policejní škola Ministerstva vnitra

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Karel Slanina

Obor: Andragogika

Forma studia: kombinované

Název práce: Sociálně andragogické aspekty využití operativně pátracích prostředků k získání důkazů pro účely trestního řízení

Rok: 2017

Počet stran textu: 78

Počet titulů českých použitých zdrojů: 34

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 1

Počet internetových zdrojů: 2

Vedoucí práce: JUDr. Zdeněk Dvořáček, Ph. D.